Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 20, na šestih straneh lir 25; zaostale številke dvojno. Celotna naročnina lir 1.000, polletna lir 520; tr.mesečna lir 270. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. — tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

Je bil tvoj prispevek h kavciji že objavljen v "Delu„?

Če še ni bil, pohiti, da ga objavimo prihodnjič!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO IV. ŠTEV. 163 — TRST SOBOTA, 26. JANUARJA 1952. — CENA 20 LIR

AHTEVAMO VOLITVE

Po 7. oktobru, ko je Voja- uprava drugič odložila ob- ske volitve na leto 1952., bilo s strani vojaških obla- nobenega glasu več, kaj avzaprav mislijo s svojo ljubo. Ljudi se vedno bolj lašča prepričanje, da jo me- lajni krogi skušajo pote- ti v pozabo, občinsko de- tanje pa začasno še pustiti sedanjim občinskim svetom, jim je že pred pol leta za- lel mandat, dokler se ne bi dila ugodna prilika, nado- stiti jih z imenovanimi ko- narji.

To siepomišenje z življenj- mi interesi tržaškega pre- valstva, s katerim se stri- lo vse protiljudske stran- od demokristjanov, social- mokratov, misinov pa do ta- zvanih «indipendentistov», arjev in titofašistov, bi se dalje valo verjetno v nedo- d, če ne bi Komunistična tija STO z intervencijo na aški občini in s svojim pi- gen. Wintertonu pono- o sprožila tega vprasanja odločno zahtevala razpis litev v najkrajšem času.

Zadržanje vseh ostalih ank je posebno v zadnjih ših jasno dokazovalo, da se je novih volitev, ker se pač vedajo velikanskega porasta diva in ugleda naše Parti- ki si ga je pridobila s svo- n resnim delom in dosledno rambo koristi delovnih slo- v v vseh občinskih svetih. polnoma odkrito so to po- zale italijanske šovinistične anke, ki so potom Rima segle odlog volitev in ki bi tele doseči tudi pri nas ne- mokratični volilni red veza- h list. Zanje bi nove volitve veljajočih predpisih pome- le dokončno izgubo doseda- ega monopola v tržaški ob- ni, s čemer bi bila tudi po- pana politika hladnega pri- ključevanja Trsta k Italiji.

Toda nič bolj niso za volitve vdušeni «indipendentisti», barji in titofašisti, ker vedo, bi mnogo škodovale njiho- m in anglo-ameriškim načr- m glede ohranitve statusa o odn. razdelitve STO med goslavijo in Italijo. Zato so slej lepo molčali ter niso nili z mezincem za razpis litev. Prejšnji teden pa so d pretvezo «obrambe» tr- ške zastave, katero je župan svojem iredentizmu proti avno odstranil z občinskih slopij, izstopili iz mestnega eta za Stocco tudi Spore- evi «indipendentisti» ter dr. gnelleto. S tem svojim kora- m so skušali izzvati razbi- e sedanjega občinskega sve- v Trstu ter tako dati Voja- upravi priliko, da imenuje ojega komisarja in se tako ebi neprijetne dolžnosti raz- sati nove volitve. Tako so dejansko znašle vse proti- ldske stranke na isti liniji oti volitvam kot demokra- nemu sredstvu za reševa- e življenjskih vprašanj pre- valstva našega področja.

Spričo vseh teh temnih na- epov, ki jih proti demokra- ji in koristim tržaškega ljud- va kuje Vojaška uprava in otiljudske stranke, je tem olj razumljivo, da je naša artija morala nastopiti z vso ločnostjo. Zaveda se, da bi menilo še nadaljnje odlaga- je volitev ne samo ohranitev danjega protidemokratične- a stanja in zaostrene gospo- arske krize, temveč, da bi to stanje še neprimerno oslabšalo. Najzanesljivejši ak teh namer je katastrofal- o znižanje vladnih kreditov žaški industriji, občinam co- e A ter za javna dela. To nižanje je neposredna posle- ica povišanja izdatkov De asperijeve vlade za oboro- tev v okviru atlantskih ob- eznosti.

Zato pomeni zahteva KP TO za takojšen razpis voli- v pogumno dejanje v o- rambo miru, proti vojnim ripravam, h katerim bi po olji ameriških netilcev voj- e in njihovih rimskih in tr- aških podrepnikov morali rispevati, čeprav le posred- o, tudi mi Tržačani. Isto- asno pa je zahteva po volit- ah tudi močno orožje proti arantanju in politiki statusa uo, ki ju podpirajo zlasti in- pendentisti, titovci in liparji, tudi za italijanske ireden- iste je ta rešitev v sedanjem renutku še najbolj sprejem- iva. Ta nevarnost se je zlasti aostrila s prihodom znanega mperialističnega špijona Ve- ebita na mesto Titovega po- lanika v Rimu.

Mi Slovenci pa še prav po- ebno občutimo nujnost raz- isa novih volitev. Zaveda- no se namreč, da so poleg Vo- aške uprave kot glavne kriv- e v veliki meri odgovorne udi italijanske šovinistične tranke, ki so imele doslej mo- opol na tržaški občini, za amotno zapostavljanje Slo- encev in preziranje naših na- odnih pravic. Z novimi, de- mokratičnimi volitvami bi bi- o brez dvoma konec tega mo- opola v tržaški občini, kar bi imelo svoj nujen odmev udi v ostali civilni upravi, in s tem bi se omililo, če ne že preprečilo, dosedanje brutalno narodno zapostavljanje našega življa.

Odveč bi bilo poudarjati potrebo volitev novih občinskih svetov, ki bodo tudi v bodoče javna tribuna, s katere bodo komunistični in ostali demokratični svetovalci mogli braniti demokratične svoboščine ter politične, gospodarske in socialne pravice delovnih slojev tržaškega prebivalstva proti samovolji tujih okupacijskih oblasti in proti pristrani politiki favoriziranja bogatih slojev, preziranja potreb delovnega ljudstva na splošno ter šovinističnega zapostavljanja Slovencev s strani pripadnikov dosedanje večine v Trstu.

Zato je potrebno, da vsi delovni ljudje, vsi demokrati, zlasti pa še vsi Slovenci dvignemo svoj glas in zahtevamo takojšen razpis volitev v vseh občinah naše cone. Le na ta način moremo pričakovati izboljšanje stanja v vseh naših perečih vprašanjih. V nasprotnem primeru pa se bo to težko stanje le še mnogo bolj zaostrilo na vso, moralno in materialno škodo Tržačanov.

STANE BIDOVEC

NABIRALNA AKCIJA IMA VELIK ODZIV V MESTU IN PO VASEH

Doslej je delovno ljudstvo zbralo že nad en milijon lir

Občine so se odlično izkazale s številnimi prispevki - PSI je prispevala 15.000 lir

Akcija za zbiranje denarnih prispevkov za pravdo proti titovcem, ki se hočejo polastiti lastnine delovnega ljudstva je v polnem razmahu. Nabiralne pole krožijo v mestu in vaseh in vsak pošten prebivalec našega področja prispeva po svojih močeh.

Prejšnji teden je bil dosežen en milijon, do srede so pa prispeli še nadaljnji prispevki tako, da smo šteli že nad en milijon in sto tisoč lir. Ce premislimo, v kakšnih razmerah živi naš delovni človek, kako je življenje vsak dan dražje, zaslužek pa majhen, postane tem bolj jasno, kakšno žrtev pomeni ta vsota za našega delovnega človeka, bodisi delavca v tovarni ali pa kmeta v vasi, obrtnika ali uradnika. Dejstvo pa, da akcija še ni končana in da vsakodnevno novi darovalci z navdušenjem prispevajo, nam daje prepričanje, da bomo dosegli vsoto, ki jo je naša Partija naznačila v svojem pozivu vsemu demokratičnemu prebivalstvu. Ta plemeniti polet delovnega ljudstva je najboljši odgovor titovskim tatovom in vsem tistim, ki podpirajo njihove sleparske mahinacije.

* * *

Tržaška federacija PSI je poslala pismo v katerem izraža vso svojo solidarnost z našo borbo za rešitev imovine, ki je stala delavski razred toliko truda in žrtev. K pismu je priložila 15.000 lir. Nabrano med prebivalstvom Božičev (Milje) 3.622; PD Kraljič 5.950; prebiporah 5.000, Depangher Umberto, Milje 100; Monsalvi Ernesto, Milje 200 lir; Vodopivec Ivan, Sempolaj 200; celica Zniderščič 1.600; nabrano po Rusu Angelu iz celice Luxemburg pri Sv. Ivanu 2.150; nabrano po celici Margotti pri Sv. Jakobu 5.060; nabrano po tovarišicah Domio in Confin na Skoljetu 1.100; nabrano po sekciji Bariera 12.073; nabrano po celici Zetnik na Pončani 4.555; nabrano po sekciji Curiel 11.985; nabrano med prebivalstvom Nabrežine 2.400; celica Maganja (V.O.M.) 3.622; PD Kraljič 5.910; prebivalstvo Griže (Milje) 9.550.

Med prebivalstvom Skednja nabranih 700 lir; Marella Anita 500; celica Passionaria na Barieri 3.000; naknadno nabrano v Griži 700; Prodan Karel 1.000; prebivalstvo Božičev ja darovalo nadaljnjih 2.650; nabrano v ladjedelnici Sv. Roka 930; v Miljah 800; v ladjedelnici Sv. Marka delavnica mizarjev 1.500; Pieri Riccardo 300; Rozzo Ezio 100; Agelt 500 lir; Montecalvo Michele 3.000; Brocchi in Braun 1.500; N. N. 500; nabrano po celici Kneipp v sekciji Tomažič 1.100 lir. S tem je bil dosežen en milijon, ki ga je naše delovno ljudstvo v tako kratkem času nabralo za obrambo svoje imovine.

Celica komunistične mladine pri Sv. Vidu 820; celica v glavni ribarnici 3.000; v Padričah nabranih 850; nameščenci umobolnice 6.750; tovariši celice Castagna - Visini 4.000; tovariši celice ZKM v Camporah 300; Destradi Gigliola 1000; Riccobon Romeo 650; nabrano v celice mizarjev Redivo 1.500 lir.

Nabrano med bolniki v miljski bolnici 1.200; med prebivalstvom Proseka in Kontovela 6.400; nadaljnji prispevek sekcije Curiel 12.775 lir; skupina univerzitetnih studentov 3.000; nabrano pri ACEGAT v delavnici Broletto 3.850; PD «Tomažič» (izplačilo) 25.000.

V Domju so prispevali še naslednji tovariši in prijatelji Partije: Ražman Stefan 150; Klun Anton 200, Pobega Marija 150, Ota Karla 300, Grouze 100, Franza Josip 100, Giacomini Franc 300, Giacomini Franc 300, Maver Emil 100, Vitez Anton 200, Skrk Angel 200, Klun Just 200, Runac Peter 300, Grižon Renato 200, Križman Romano 200, Bordon Vojko 200, Veljak Angel 200.

V tovarni ILVA: Jugovac Anton 200, Bizzatto Erminio 100, Vekjet Mario 200, Ulivieri Aleksander 500, Cecco Silvano 500, Baissero Gustav 200, Klun Just 100, Blaževič Ruggero 160, Bassezi Pavel 250, Pastorčič Mihael 400, Marsigli Virgilio 50, Hervatin Ivan 200, Simonovič Anton 200, skupno 3.050 lir. V Zgornji Kolonji so prispevali: Baretto Ludvik 500, Pierazzi Ivan 1.000, Pierazzi Silvio 1.000 in Luglio 500 lir.

Nadalje so darovali: Fuk Angiolina 100, Domič 200, Raseni 300, Degnal 50, Colombin 100, Linassi 100, Suglina 50, Rolič 100, Qualat 100; iz blagajne celice De Rosa 3.000, nabrano med gosti gostilne «Alla bella Trieste» 1.000; D'Ambrosi Giacomo 1.000, Vardabasso Giorgio 1.000, L. E. 500, K. G. 500, V. D. R. 500, starši padlega M. Cossutta 400, sekcija Cossutta na Barieri 3.173, M. Bonetti 500, Lonzar Carlo in Anna 500.

Iz Nabrežine: Markovič Zorka 200, Gruden Jože 100, Ritot Jožef 100, Caharija Stojan 100,

(Nadaljevanje na IV. strani)

Bodoče naloge Partije v zaostrenem položaju na STO

Z zasedanja Centralnega komiteja

V dneh 12, 13. in 17. t. m. je zasedal Centralni komite Komunistične partije STO, na katerem je generalni sekretar Partije podal poročilo o «borbi za mir, enotnost delavskega razreda in močno Komunistično partijo», ki je bilo potem obravnavano v obširni diskusiji.

Tovariš Vidali je v svojem referatu opisal poslednje dogodke in borbe na mednarodnem polju in podčrtal, da vsi ti dogodki pokazujejo povečano nevarnost vojne in se neizbežno odražajo tudi v Trstu. Kot v ostalih kapitalističnih državah se je tudi v Trstu v poslednjem letu zaostrilo zatiranje delavskega gibanja, zato stoji pred nami resna in trda borba. Toda tudi težave imperialistov se na vseh poljih povečujejo zaradi širjenja upora kolonialnih in polkolonialnih narodov, odpora delavskega gi razvijajočega se gibanja za mir. banja v kapitalističnih deželah in Borba za mir — je dejal tov Vidali — ostane naša glavna naloga: komunisti morajo biti najboljši partizani miru in posvetiti vse sile za okrepitev tega gibanja.

Tržaško vprašanje bo verjetno prišlo ponovno na površje ob priliki razpravljanj o avstrijski mirovni pogodbi. Vse tržaške stranke se strinjajo s tem da Trst ostane strateška baza. Mi bomo pa še nadalje vodili borbo za STO, v katerem naj bodo zajamčene demokratične svoboščine, brez okupacijskih čet, z gospodarskimi in kulturnimi stiki z vsemi deželami.

Tov. Vidali se je nato dotaknil volitev, ki so bile v letu 1951 dvakrat odložene. Naši nasprotniki nočejo volitev, ker se bojijo ljudske sodbe. Toda izgovori, ki so se jih poslužili za odložitev ne držijo več in mi zahtevamo, naj se volitve čim prej izvršijo, ker je to demokratična pravica ljudstva ter se bomo v tem smislu tudi borili. Tudi na sindikalnem polju morajo stati komunisti na čelu delavskih borb in se boriti za sindikalno in delavsko enotnost. Neutrudno je treba razkrinkovati vse sovražnike delavske enotnosti, kjer koli se oni skrivajo.

Na koncu svojega referata se je govornik dotaknil ustroja in delovanja naše Partije ter obja snil, kako je treba izboljšati metode dela, razvijati politiko kadrov, urediti notranje življenje. Posebno je poudaril važno vlogo, ki jo ima v tem trenutku rekrutacija novih članov. Boriti se je treba proti sektaštvu in skepticizmu ter ustvariti močno delavsko Partijo. Posvetiti je treba večjo pozornost širjenju partijskega tiska in ostalih publikacij, ki služijo za ideološko izobrazbo članov. Posebno važna je revolucionarna budnost, ki jo je uresničiti z uvajanjem demokratičnega centralizma, pregledovanjem sklepov, demokratičnim notranjim življenjem s trdnim vztrajanjem na politični liniji in načelih. Dobra revolucionarna budnost se uresničuje tudi z borbo proti titovstvu, proti vsakemu nacionalizmu in kozmopolitizmu.

Z novim letom se postavljajo pred Partijo nove naloge in intenzivna borba. Velika pozornost bo posvečena organizacijskim problemom, borbi za mir, za rešitev tržaškega vprašanja, za zmago pri volitvah, za enotnost delavskega razreda in pomiritev, za močno Partijo in močno demokratično gibanje, povezano z mednarodnim demokratičnim gibanjem in z borbami obeh sosednjih narodov.

Sledila je obširna diskusija, v katero je poseglo 20 tovarišev, ki so vsi prispevali k poglobitvi obravnavanih argumentov na podlagi konkretnih izkušenj pri delu in obširne analize posebnih in splošnih situacij na našem Ozemlju.

Tovariš Vidali je povlekel zaključke, na kar je bilo sklenjeno, da bo Partija podprla manifestacije sindikatov, ki bodo letos svečano proslavili 50. obletnico znanih uporov iz februarja 1902. Komunistična Partija bo skupno s Tržaško federacijo PSI priredila dne 12. februarja svečano proslavo v Kinu ob morju.

Ob zaključku je bila imenovana posebna komisija, ki ima nalogo, da sestavi resolucijo, ki naj povzame delo Centralnega komiteja in naj služi kot orientacija za delovanje vseh članov Partije.

CHURCHILL SE STRINJA Z VOJNIMI NAČRTI Z.D.A.

Vedno bolj narašča teror angleških okupatorjev v Egiptu

Z nacističnimi metodami so preiskali in izpraznili arabski predel Izmajlije, pri čemer je bilo ubitih 27 oseb - 5500 civilistov v taboriščih

Ministrski predsednik Churchill je v svojem govoru pred ameriškim senatom, ki ga je imel po vrnitvi iz Ottawe, dovolj jasno nakazal, da si je za, služil svoj znani naziv «vojni hujskač št. 1», ki se ga drži že dolgo časa. V svojem govoru je bil tako iskren, da je celo njegova vlada v Londonu smatrala za potrebno, da prekliče njegove izjave, ki so vzbudile po vsem svetu veliko ogorčenje, v Angliji pa hude skrbi. Churchill je namreč pozval Ameriko, naj pošlje svoje čete v predel Sueškega prekopa, kar bi po njegovem potrdilo skupne cilje obeh imperializmov. Druga taka provokatorska izjava pa je bila, da bi bil pripravljen nastopiti z vso silo v Koreji, če bi bilo prelomljeno premirje, ki ga nameravajo doseči. S tema dvema stavkoma je ponovno dokazal, da je njegova politika enaka Trumanovi, to je zatiranje svobodoljubnih ljudstev za pripravo napada proti deželam socializma in napredka.

To je najbolje razvidno zlasti iz vedno strahovitejšega terorja, ki ga uganjajo angleške kolonialne čete v Egiptu. Tako je angleška težka križarka «Liverpool» obstreljevala s topovi partizanske postojanke v Port Saidu.

Glavni napad pa so izvedli in to z nacistov vredno brutalnostjo, angleški oddelki v mestu Izmajliji, kjer je bil odpor ljudstva zelo odločen. Že v soboto so vdrli britanski tanki v park ob prekopu ter začeli divje streljati na vse strani. Tam zbrani rodoljubi so jim takoj odgovorili s streljanjem. Angleški poveljnik gen. Erskine je ukazal egipčanski civilni straži, naj se priključijo v borbi proti partizanom, toda ti so se pridružili svojim rojakom ter odprli ogenj proti okupatorju. Po štirih urah so se morali Angleži potolčeni umakniti z bojišča.

Toda že drugo jutro so ponovno vdrli s tanki, avtoblindami ter tisoči vojakov v Izmajlijo, kjer so po zvočnikih proglasili obsedno stanje ter zagrozili vsakomur s smrtjo, kdor bi si upal na cesto. Nato so začeli vdirati v stanovanja ter so po opravljeni preiskavi odgnali vse prebivalce iz naselja, ki šteje nad 15.000 prebivalcev. Vsi «ujetniki» so morali z rokami na glavi in pod udarci stopiti na kamione, ki so jih vozili na zbirališča.

Tu so vsakega najprej do nagega slekli, ga preiskali ter začeli s spraševanjem, seveda po fašistični metodi ob spremljavi batin in mučenja. Aretacije so se nadaljevale skozi več dni, vedno z večjo podivjanostjo. V treh dneh so strpali v koncentracijska taborišča 5.500 egipčanskih prebivalcev Izmajlije. 27 ljudi pa je bilo ubitih, med njimi otroci in žene. Civilnemu prebivalstvu so takoj priskočili na pomoč partizani in napadli angleške odelke, ki so izvajali množične aretacije. Tako je prišlo do hudih spopadov na muslimanskem pokopališču, kjer je obležalo več mrtvih.

Jutri, v nedeljo ob 11 uri bo v Spominskem parku na griču Sv. Justa

Spominska svečanost

ob 7. obletnici smrti tov.

Zefirina Pisonija

Govoril bo tovariš

Giorgio Jaksetich

11.000 mož izgubili francoski okupatorji

SAIGON — Vietnamski partizani so v ponedeljek položili pet peklenskih strojev na razne kraje glavnega mesta, kjer imajo francoske kolonialne čete svoje postojanke. Na vseh frontah Vietnama so v teku hudi boji. V zadnjih dveh mesecih so francoski okupatorji izgubili 11.000 mož.

Ljudska vstaja v Tunisu za dosego neodvisnosti

Brutalne metode francoskih kolonialistov dvignile vso deželo k uporu
Aretacije voditeljev gibanja za neodvisnost - Mnogo domačinov ubitih

Nova fronta se je odprla proti grabežljivemu in napadalnemu imperializmu — Tunis. Kot smo že zadnjič na kratko poročali, so v tej deželi Severne Afrike, ki je pod francoskim «protektoratom», začeli veliki nemiri, ker okupacijske oblasti s surovo silo skušajo zadušiti njeno gibanje za neodvisnost. Na novo imenovani francoski rezident De Hautecloque v Tunisu je skušal to ljudsko gibanje zatreti z vso odločnostjo. Dal je aretirati Habib Burgiba, predsednika avtonomistične stranke Neo Destur, glavnega sekretarja tuniške KP Mohameda Ennafa ter več drugih voditeljev gibanja za neodvisnost.

Odgovor na ta protidemokratičen ukrep francoskih oblasti je bil enodušen po vsem Tunisu: proglašena je bila splošna stavka, ki še vedno traja. Delavci so zapustili svoje delo, trgovine so zaprte skoro ves dan, ljudske množice pa se zbirajo po vseh mestih na ulicah, kjer demonstrirajo proti nasilju francoskih okupatorjev ter zahtevajo odhod tujih vojakov ter proglasitev neodvisne tuniške države. Francoske oblasti so odgovorile na ta spontan izraz ljudske volje s tem, da so vojaško zasedle vsa mesta in strateške točke ter proglasile obsedno stanje. V številnih krajih so začeli streljati na množico demonstrantov, katerih je že do danes obležalo mrtvih mnogo desetin, na stotine pa je ranjenih.

Tako je policija navalila na množico v mestu Mateur, ki je v sprevodu zahtevala izpustitev svojih voditeljev. Pri tem je ubila 7 oseb, okrog 25 jih je ranila, več desetin pa aretirala. V nedeljo so žene in študenti uprizorili v glavnem mestu Tunisu dve veliki demonstraciji. Tudi tu je policija streljala ter ranila 23 oseb. Okupatorji so poklicali ojačenja iz Alžira, obenem pa nadaljujejo z množičnimi aretacijami, tako da so vse ječe prenatrpane s tuniškimi rodoljubi.

Začetni nemiri so se v kratkem času razširili po vsej deželi ter so se spremenili v vsesplošno ljudsko vstajo. Začele so se že prve pratizanske akcije proti okupacijski vojski, skladiščem itd. Tako so v mestu Gabesu zažgali veliko skladišče materiala, namenjenega v Francijo. V glavnem mestu pa so ponoči napadli policijski jeep, ki je patrulijral po mestnih ulicah.

Velik spopad so imeli demonstranti s policijo v mestu Moknine, kjer je bilo mnogo žrtev med domačini. Toda to pot je tudi policija imela tri mrtve.

V kraju Menzel Bu Zelfa pa je bil v spopadu ubit en žandarmerijski poročnik. Veliki nemiri so v teku tudi v ostalih mestih. Tako je bilo v mestu Susi ubitih 9 civilistov ter en francoski polkovnik, najmanj 25 oseb pa je ranjenih. Mrtvi in ranjeni so bili tudi v Tunisu, Nabeulu in drugod. V kraju Tebulba je domačinom uspelo premagati tamkajšnjo francosko posadko, ki se je po težkih bojih umaknila iz mesta. V spopadih je bilo — po dosedanjih vesteh — 7 mrtvis in več desetin ranjenih. Okupacijske oblasti so poslale premagani posadki veliko ojačenje, tanke avtoblinde ter mnogo vojakov. V vseh teh bojih je bilo doslej ubitih najmanj 60 ljudi, na stotine pa ranjenih.

Francoska Komunistična partija je z vso odločnostjo protestirala proti brutalnim kolonialnim metodam, ki jih uporabljajo francoske zasedbene oblasti proti ljudstvu Tunisa, ki noče nič drugega, kot da si sme samo vladati brez tujih gospodarjev. V svoji izjavi poudarja KPF, da služi Tunis le peščici izkoriščevalcev okrog De Gaullea ter anglo-ameriškim vojnim netilcem, ki spreminjajo to deželo v napadalno oporišče. To trditev je potrdil tudi novi ministrski predsednik Francije De Faure v izjavi, da je vlada odločena ostati v Tunisu predvsem iz strateških razlogov.

ODLOČNO STALIŠČE Z.S.S.R. V OBRAMBI MIRU

Ustanovitev STO je pogoj za sklenitev miru z Avstrijo

Vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja je ponovno stopilo v ospredje v zvezi z nameravanim sestankom namestnikov štirih zunanjih ministrov za nadaljevanje pogajanj glede avstrijske mirovne pogodbe. Na povabilo zahodnih treh delegatov sovjetskemu zastopniku na ta sestanek je slednji v imenu svoje vlade odgovoril, da je sovjetska delegacija pripravljena udeležiti se te konference, čim bo obveščena o izpolnitvi določb, ki se nanašajo na Svobodno tržaško ozemlje.

Tako je torej ponovno in še odločneje postavljena uvelja- vitev italijanske mirovne pogodbe, v kolikor se nanaša na STO, to je kot pogoj za vsako nadaljnje razpravljanje o avstrijski mirovni pogodbi. S tem je ZSSR pokazala, da smatra vsako mednarodno obveznost kot resno stvar, ki jo je treba spoštovati in izpolniti, ker sicer so vsa nadaljnja pogajanja tudi o drugih stvareh brez vsakega smisla; kajti kdo naj jamči, da ne bodo zahodne velesile na isti način kršile tudi pogodbo z Avstrijo.

Slovensko in italijansko nacionalistično ter «indipendentistično» časopisje skuša prikazati ta korak Sovjetske zveze kot nesmiselno, češ da avstrijska pogodba nima nič kaj opraviti s Trstom, ter da je to le pretveza, da lahko še nadalje ostanejo sovjetske čete na avstrijskih tleh. Namerno pa zamolčijo pri tem dejstvo, da je vrhovni atlantski štab izdelal vojne načrte, po katerih bi takozvana alpska fronta zajemala poleg Avstrije, zahodne Jugoslavije in Furlanije tudi Trst kot glavno dobavno luko za vso bojno črto. Ta svoj načrt lahko izvedejo le v primeru, če bi ostal Trst še nadalje zaseden po anglo-ameriških četah; pač pa bi vsi ti Eisenhowerjevi vojni načrti padli v vo do, če bi bila izpolnjena mirovna pogodba z Italijo glede našega Ozemlja, to je, če bi odšle od tod vse tuje okupacijske čete, če bi se združili obe coni ter bi bilo Tržaško ozemlje demilitarizirano in proglašeno kot nevtralno.

Zato je razumljivo, da so zahodne velesile ta sovjetski predlog odbile, ker se pač nočejo odreči Trstu. Pri tem so ponovile, svojo trditev, češ da nima vprašanje STO nič opraviti z avstrijsko mirovno pogodbo. Toda dejstvo, da so zahodne okupacijske co- ne Avstrije že dejansko spremenjene v cel sistem utrdb, ki se veže z italijanskimi in jugoslovanskimi ter s Trstom v eno samo silovito trdnjavo za pripravo napada proti Vzhodu, jemlje njihovemu izvijanju vsakršno vrednost.

Zato je za nas Tržačane ta sovjetska odločnost novo jamstvo, da ne bomo predani na milost in nemilost atlantskim netilcem vojne, temveč da ZSSR ščiti naše Ozemlje tudi s tem, da preprečuje spremenitev vse Avstrije v ameriško odskočno desko za napad. Kajti šele, ko bo ustanovljeno STO in bo Avstrija demilitarizirana in denacificirana bo SZ podpisala mirovno pogodbo z Avstrijo.

Tržačani smo Sovjetski zvezi hvaležni za njeno odločnost v obrambi miru v tem predelu Evrope, ki bo utrjen le, če pride do ustanovitve Svobodnega tržaškega ozemlja, kot je predvideno v mirovni pogodbi.

ZASEDAL JE SVĚT MIRU ZA S.T.O.

MESECA MARCA BO V TRSTU KONGRES PARTIZANOV MIRU

V četrtek zvečer se je sestal Glavni svět miru za STO, ki je ob zaključku soglasno odobril sledečo resolucijo.

Po podanem poročilu tajništva in po diskusijah je Svět enodušno ugotovil, da je nevarnost vojne vedno bolj občutena med vsem našim prebivalstvom, ter je priznal dalje, da more vztrajna in temeljita borba proti vojni rešiti mir.

Tudi v obeh conah STO so bile v letu 1951 pospešene vojne priprave. V coni B je bila uvedena že obvezna predvojaška služba, na Občinah ustvarjajo suhozemno in zračno oporišče za ameriške čete; v obeh conah se izpopolnjuje državni aparat v pričakovanju dolge vojaške okupacije. V obeh conah delujeta vladi na diktatorski način, ne da bi poslušali mnenje in voljo prizadetega prebivalstva. Na mednarodnem področju so ostala nerešena vprašanja, ki se nanašajo na mirovno pogodbo glede Trsta in na mirovno pogodbo z Avstrijo.

Kljub temu vzdušju pa so bili v zadnjem letu doseženi v Trstu znatni uspehi v borbi za mir, prvi med njimi preprečenje izvedbe barantanja za naše Ozemlje. Znamenita številka 101.000 podpisov, ki so bili doslej zbrani pod Berlinski poziv, medtem ko se akcija še nadaljuje, je znak naraščajoče volje vsega našega ljudstva po miru.

Kar se tiče predvidevanj za bodočnost, Svět miru pozive vse osnovne odbore, naj okrepe svojo borbo za pakt miru med petimi velesilami, ki je temelj za sporazum med vsemi državami, da bi bila dana našemu Ozemlju jamstva «odprtega mesta» in da bi našemu ljudstvu ne vladale več vojaške vlade, marveč civilne. O organizacijskih vprašanjih, o katerih je Svět obširno razpravljal, bodo osnovni odbori obveščeni čim prej na posebnem sestanku in na njihovih sestankih, ki bodo organizirani za pripravo kongresa, kateri se bo vršil v mesecu marcu.

Tovariš Stalin na komemoraciji Lenina

MOSKVA — Tovariš Stalin se je udeležil spominske svečanosti ob 28. obletnici Leninove smrti, ki je bila v penedeljek v Velikem gledališču v Moskvi.

PARIS — Novo vlado je sestavil bivši finančni minister Edgar Faure, ki je obdržal tudi finančno ministrstvo. Podpredsednik vlade je Queille, zunanji minister Schuman, vojni minister pa Bidault.

PRAGA — Na mesto odstavljenega ministra državne varnosti L. Koprive je bil imenovan dosedanji minister državne kontrole Karel Bacilek.

Zahodna Nemčija obnavlja Wehrmacht

Letos bo vpoklicanih 400.000 novincev - 30.000 bivših oficirjev bo sprejetih do julija 1952.

BERLIN — Vojni minister bonnske vlade Blank je v svojem govoru napovedal obvezno vojaško službo v Zahodni Nemčiji ter prv nabor 400 tisoč mladeničev. Začetkom julija bo 30.000 bivših oficirjev začelo vežbati novince: ostalih 50.000 oficirjev pa bo vpoklicanih kasneje.

Ta protiustaven korak Adenauerjeve vlade je vzbudil po vsej Zahodni Nemčiji veliko ogorčenje. Stevilni Nemci so odločeni, da se ne bodo odzvali naboru.

Voščila izseljencev bralcem «Dela»

Slovenski izseljenci iz Pas de Calais v Franciji so poslali pismo z novoletnimi čestitkami vsem bralcem našega lista katero — čeprav z zamudo — rade volje objavljamo.

Dragi tovariši uredništva «Dela»!

Vsi bralci vašega naprednega časopisa iz Pas de Calais v Franciji želimo vam in vsem naročnikom vašega lista srečno novo leto 1952. V bodoče vam želimo še mnogo lepših uspehov, kot ste jih dosegli v preteklem letu. Z velikim veseljem gledamo in zasledujemo vaše neumorno delo. Tudi mi stojimo ob vaši strani ter se borimo s francoskimi tovariši za iste interese vsega proletariata.

Ze preteklo leto smo vam čestitali za novo leto ter vam napisali obširen članek o tukajšnjem življenju, toda, žal, nismo učakali, da bi bil objavljen ta naš dopis. Kam je šlo naše pismo in komu je bilo tako «všeč», da ga ni hotel izročiti naslovljencu? Nam je stvar jasna, da je prišlo v roke kakšnemu nasprotniku, antikomunistu. Upamo, da bo vsaj to pismo prišlo do vas, in pričakujemo zato vašega odgovora.

Tople tovariške pozdrave pošiljamo vam in vsem bralcem «Dela».

Slovenski izseljenci
Pas de Calais - Francija

* * *

ZRCALO

Babič - advokat V. U.

Verjetno je pripisovati veliki politični «suši», ki že četrto leto tare titofašiste v Trstu, in tej sledečemu preostajanju časa njihovega «vodje» Branka Babiča pravcato poplavo njegovih intervjuvov po jugoslovanskih listih v zadnjem času. Zlobni jeziki tolmačijo ta pojav celo s tem, da si hoče Titov gaulajter nekoliko utrditi svoj udobni stolček, ki se mu zaradi neuspehov pri snubljenju liparjev baje že nevarno maje. Nas to prav gotovo ne zanima, ker vemo, da bi njemu sledil prav tako zvest izvrševalec Kraigherjevih direktiv.

Mnogo bolj pa so za nas zanimive njegove izjave, ki jasno dokazujejo, da se njegovo siepomišenje in varanje javnega mnenja ne omejuje samo na Tržaško ozemlje, temveč, da meče pesek v oči tudi ljudem v Sloveniji. Pri opisovanju stanja v anglo-ameriški coni STO, ki ga je dal v intervjuvu dopisnici «Slovenskega poročevalca», se Babič na vse pretege trudi, da bi prikril glavnega krivca današnjega stanja pri nas — anglo-ameriško okupacijsko oblast. Vojaške uprave — razen, ko ugotovi, da daje na razpolago Avditorij — sploh ne omenja, da bi tako odvrnil od nje tudi najmanjšo senco odgovornosti za vse krivice, ki jih doživlja tržaško delovno ljudstvo na splošno, Slovenci pa še posebej. Še več. Med drugim trdi celo, da «so italijanski vladajoči krogi monopolizirali vso oblast na anglo-ameriškem področju STO». S tem skuša predvsem prikriti dejstvo, da je bila prav Vojaška uprava tista, ki je izročila civilno oblast v roke demokristjanom in priveskom, katerim pa bi jo lahko tudi vsak čas odvzela, predvsem z izvedbo resnično demokratičnih volitev. Namerno prikrije tudi dejstvo, da ima Vojaška uprava v svojih rokah še VSO ZAKONODAJNO OBLAST, od katere je predvsem odvisno, da li se bodo nadaljevale krivice slovenskemu življu, prav tako pa ima v rokah DOBRSEN DEL UPRAVNE OBLASTI, s katero preprečuje zlasti občinam, da bi vodile samostojno politiko v korist ljudstvu.

Glede šolstva prav tako prikrije, da je VU glavni krivec dejstvu, da «so slovenski profesorji dejansko v brezpravnem položaju, brez stalnosti, da morajo mnogi vsako leto vlagati prošnjo za namestitev,... da se načrtno izvaja diskriminacijska politika z namenom, da se slovenska šola ohranja v stalni nestalnosti» itd. Prav isto sleparsko igro varanja slovenskega javnega mnenja s prikrivanjem odgovornih činiteljev ponavlja Babič tudi glede gospodarskega zapostavljanja tržaških Slovencev.

Najbolj značilno pa je dejstvo, da se je ta «vzorni borec» za pravice tržaških Slovencev spretno izvil vprašanju dopisnice «Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno storiti, da bi se njihov položaj izboljšal?» Platonično je namreč odgovoril, da «je vse krivice nujno potrebno odpraviti in ugoditi upravičenim zahtevam Slovencev». Toda pri tem zopet licemerno zamolči, da je za to pristojna predvsem VU in da bi to lahko napravila z enim samim svojim zakonodajnim ukrepom, s katerim bi uveljavila v mirovni pogodbi predvideno enakopravnost Slovencev na vseh področjih javnega življenja. Toda tega Babič noče in ne sme povedati, ker mu tega ne dovoli njegov «položaj» nameščenca podrepniške klike imperialističnih agentov v Beogradu. «Pozabi» celo na to, da bi beograjska vlada smela in morala intervenirati proti očitnemu kršenju mirovne pogodbe, zlasti še proti kolonialnemu zapostavljanju Slovencev, ki smo danes smatrani kot «nižji narod» brez pravice uporabljati svoj jezik v javnem življenju in uživati podporo za svoje kulturno udejstvovanje. Že vnaprej namreč ve, da Titova fašistična klika tega ne bo nikdar storila, in zato jo noče postaviti v neprijeten položaj pred javnim mnenjem v Jugoslaviji. Zato se omeji na ugotovitev, da bi bila «pomoč Jugoslavije v borbi tržaških Slovencev dobrodošla».

Prav isto politiko podrej

ODGOVOR VOJNOHUJSKAŠKI REVIJI «COLLIERS»

Bilo je v letu 1955

Novoletna številka sovjetske revije "Novoje Vremja„ je objavila vrsto člankov, ki prikazujejo velikanski napredek, ki bi ga v kratkem dosegle vse države, če bi prišlo do sklenitve pakta 5 velesil ter do sporazuma glede prepovedi atomske bombe in glede razorožitve

Pred šestimi tedni smo objavili na tem mestu izvleček iz posebne številke ameriške revije «Colliers», ki je v celi vrsti člankov skušala pripraviti in navdušiti Američane za tretjo svetovno vojno, katere sprožitev bi ameriški netilci opravičili s poskušenim atentatom njihovega prvega agenta Tita. Na to provokacijo jim je v svoji novoletni številki odgovorila sovjetska revija «Novoje vremja» z vrsto člankov odličnih osebnosti, med njimi naprednega ameriškega pisatelja Howarda Fasta. V teh člankih, ki naj bi izšli v reviji «Novoje vremja» na Novo leto 1956, popisujejo, kako je po dolgih naporih svetovne fronte miru končno le zmagal mir in kako blagodejne posledice je prinesel posameznim narodom. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo le v izvlečku uvod in navedene članke.

BILO JE V LETU 1955

Predstavljajte si, da bi bil danes 1. januar 1956. Pravkar ste dobili v roke zadnjo številko lista «Novoje vremja», katerega uvodnik pod naslovom «Pakt miru v akciji» bi se začel takole:

«V svojem govoru pred štirimi leti (30.11.1951) je Višinski izjavil: «Pomislite samo, kakšen odmev bi imela po vsem svetu vest, da je atomska bomba prepovedana!»

Kotiko se je spremenilo od časa, ko so bile izrečene te besede. Kakšne globoke spremembe v mednarodnem položaju od znamenitega dne, ko so se pod vplivom mogočnega ljudskega gibanja po vsem svetu vlade zedinile glede prepovedi atomske bombe in podpisa pakta petih

Samo po sebi se razume, da s podpisom pakta petih velesil pred tremi leti še niso bila rešena vsa pereča vprašanja ... toda izven dvoma je odstranitev neposredne vojne nevarnosti prinesla veliko olajšanje na vseh področjih mednarodnih odnosov ... oboroževanje je skrčeno ... ljudske množice so dobile neomajno zaupanje v svojo moč ter skrbno bdijo nad izvojevano varnostjo, preprečujoč vse poskuse sovražnikov miru ...».

... Predstavljajmo si, da je pakt miru in da je bil dosežen tudi sporazum glede prepovedi atomskega orožja in glede razorožitve. «Novoje vremja» bi za Novo leto 1956 brez dvoma prikazalo vse spremembe, ki naj bi se izvršile od podpisa pakta miru dalje v posameznih državah. Dovolite, da malo prelistujemo to številko ...

Derek Kartun

BREZ DOLARSKE ZANKE

December 1955. Anglija. Tri leta po sklenitvi pakta miru so kratka doba, toda ljudje kljub temu že čutijo, kakšen blagoslov jim prinaša razorožitvena politika. Pravkar dograjene vrste hiš in nove šole, trgovine jestvin, prepolne vseh dobrot, nobenih nakaznic več — to so nekatere značilnosti današnje Anglije.

Pod pritiskom ljudstva je vlada znižala oboroževalne stroške od 1500 na 750 milijonov funtov... Te vsote, prihranjene pri oborožitvi, so bile porabljene za najnujnejše potrebe ljudstva: 200 milijonov za zvišanje starostne pokojnine, 90 milijonov za tisoče stanovanjskih hiš letno; za 130 milijonov so bili znižani davki delavcem in srednjim slojem; ostalo pa je bilo porabljeno za zvišanje podpor vojnim invalidom, vdovam in sirotam, za zboljšanje zdravstvene službe, za zvišanje draginjskih doklad delavcem itd.

Anglija pa se ima tudi zahvaliti miru, da se je iznebila velikega primanjkljaja v bilanci zunanje trgovine, ki je pretil zlomiti naše gospodarstvo. Za dolarje, dobljene v okviru Marshallovega plana, je morala preje vlada slepo slediti ameriškemu imperializmu, se blazno oboroževati ter ukiniti vsakršne gospodarske odnose z ZSSR in ljudskimi demokracijami. Mogočno ljudsko gibanje pa jo je prisililo, da je odpovedala atlantski pakt ter da je postavila svoje odnose do ZDA na temelje enakopravnosti. Angleška strojna industrija se je zopet vrnila na mirnodobsko proizvodnjo. Velika naročila iz ZSSR in ljudskih demokracij se izvajajo v obojestransko zadovoljstvo.

Prišel je končno dan, ko so z britanskih letališč odletela domov poslednja ameriška letala za atomsko bombardiranje. To je bil najveselejši dan leta 1955. Sklenjene mednarodne pogodbe sicer še niso rešile osnovnih problemov imperializma, niti še ni odpravljeno kolonialno izkoriščanje, toda vojni hujskači imajo zvezane roke. Novo stanje je odprlo vrata napredku. To, kajpak, nekaterim (velekapitalistom) ni po volji ker so ob mastne vojne profite; toda večina angleškega ljudstva je zadovoljna: pakt miru ni le odstranil neposredne nevarnosti, temveč prinaša tudi že otipljivo praktično korist.

L. Bezimenski

NA VELESEJMU V LEIPZIGU

(Od našega posebnega dopisnika)

Berlin, nekdaj največja razvalina v Srednji Evropi, je zopet pozidan. Z nove palače Reichstaga plapola zastava združene in demokratične Nemčje. Vse glavne ulice so pravi veletoki avtomobilov in drugih vozil.

Naravnost zatrpane pa so vse ulice v Leipzigu, kjer je odprt tudi letos (1955) velesejem, še mnogo večji kot prejšnja leta. Največjo pozornost obiskovalcev vzbuja dvorana težke industrije, v kateri so razstavljeni vzorci iz največjih porurskih tvornic.

Dopisnik izve od zastopnika nekega podjetja iz Duisburga, da je njegova tovarna dobila iz LR Kitajske velikanska naročila za dobavo strojev in mostnih konstrucij, katerih vrednost je večja od vse trgovine celotnega Porurja v letih razkosane Nemčije. Dalje mu pove, da je Krupp, veliki fabrikant topov, tankov in drugega orožja, zašel v veliko krizo, ker da mu gredo posli s prodajo orožja zelo slabo. Neki uradnik velesejma razloži dopisniku, da je povpraševanje po nemških izdelkih zelo veliko, zlasti v vzhodni Evropi in Aziji Državna podjetja nekdanje Vzhodne Nemčije so tehnično tako izpopolnjena, da lahko konkurirajo starim podjetjem iz Porurja.

L. Sedin

10. ZASEDANJE SKUPSCINE O.Z.N.

(Iz novinarjevega dnevnika)

5. september 1955. *Danes se je začelo 10. zasedanje skupščine OZN. Zjutraj je bila parada zastav 73 držav-članic. Po dolgih letih so bile namreč sprejete tudi Italija, Madžarska, Romunija, Finska, Bolgarija, skratka vseh 13 držav, ki so zaprosile za vstop v OZN.*

6. september. *Pridružil sem se neki skupini obiskovalcev, ki v tisoč obiskujejo vsako nedeljo palačo Združenih narodov v New Yorku. V 22. nadstropju je mala dvorana tajništva OZN, v kateri je bil podpisan pakt miru, sedaj spremenjena v muzej. Vse je ostalo tako, kot je bilo onega znamenitega dne. V sredi stoji velika okrogla miza iz svetle politrane orehovine, okrašena z zastavicami petih velesil. Pod steklom je pet nalivnih peres, s katerimi je bila podpisana zgodovinska listina. Okrog mize je napeta vrv in številni uslužbenci čuvajo, da je obiskovalci ne bi razrezali, kot so to napravili prve dni po podpisu s stoli, da bi si odnesli od tod mali «spomin». Tovarna pohištva, ki je izdelala to mizo, je v enem mesecu prodala sto tisoč takšnih okroglih «miz miru», ki prinaša — kot zatrjuje njena reklama — tudi v najbolj nesložno družino zaželeni mir.*

Najbolj zanimajo obiskovalce nove naprave za glasovanje, ki zagotavljajo popolno tajnost glasovanja. Le neki stari zastopnik zunanjega ministrstva ZDA se pritožuje nad njimi, češ da je bilo lepše «v starih časih», ko ni bilo treba pritiskati na glasovalni gumb, temveč je ameriški zastopnik lahko «pritisnil» kar na zbrane predstavnike satelitskih držav in glasovanje se je izteklo ... po željah ZDA.

15. november. *Danes je ameriški predstavnik poskrbel za senzacijo, ko je uporabil pravico «veta» proti predlogu zastopnikov nekaterih držav latinske Amerike, naj bi prišel Panamski prekop pod nadzorstvo odbora predstavnikov petih držav latinske Amerike. Na tiskovni konferenci se je ameriški delegat spotil pri dokazovanju, da je načelo soglasnosti petih velesil osnova OZN, ki jo je postavil že pokojni predsednik Roosevelt.*

18. december. *Skupščina se nadaljuje. Že sta opravljeni prvi dve točki: poročilo o izpolnitvi sklepa glede prepovedi atomskega orožja in o 50-odstotnem znižanju oborožitve. Sedaj je na vrsti poročilo gospodarske komisije za Evropo o novih ukrepih za nadaljnje povečanje trgovskega prometa med Vzhodom in Zahodom.*

(Konec prihodnjič)

LENIN V RAZLIVU

(slika umetnika P. Vasilijeva)

KAMPANJA ZA REKRUTACIJO SE NADALJUJE

"Stalingrajska trdnjava„ še vedno na prvem mestu

Obnavljanje izkaznic članov KP je v glavnem že povsod zaključeno, nadaljuje pa se kampanja za rekrutacijo novih tovarišev. Po raznih sekcijah so bile tudi ta teden prireditve, na katerih so razdeljevali članske izkaznice.

Na prvem mestu v rekrutaciji stoji znana «stalingrajska trdnjava» Sv. Jakob v Trstu, kjer je bilo, po dosedanjih poročilih, največ rekrutiranih. Tudi sekcija pri Magdaleni je izvršila zelo dobro delo. En sam komunist je rekrutiral 15 tovarišev. Rekrutacija se še nadaljuje in ima dobre perspektive pred seboj.

Tudi sekciji v Pončani in na Greti stojita na dobrem mestu v tem pogledu. V obeh beležimo mnogo rekrutiranih tovarišev. Sekcija pri Sv. Alojziju je doslej opravila rekrutacijo v manjšem obsegu, toda zelo dobro, zato si je nadela nalogo, da z isto taktiko delo nadaljuje. Gotovi smo, da bo še nadalje žela lepe uspehe. Pač pa bi sekcija pri Sv. Ivanu prav lahko mnogo več napravila. Zato ima vse potrebne pogoje. Treba je le pričeti z aktivnim delom. Zato, tovariši, na delo!

Primerno se nam zdi, da omenimo in pohvalimo tov. Topliherjevo, vztrajno bralko našega lista, ki je v dveh tednih rekrutirala 3 nove tovariše in 7 tovarišic. Zelo dobro delo je izvršil tudi tov. Kranjec iz sekcije v Podlonjerju. Rekrutiral je 11 novih tovarišev. Tov. Kolenc, glavni urednik lista «Lavoratore» je v enem samem dnevu rekrutiral pri Sv. Jakobu 10 tovarišev in tovarišic.

Tudi tokrat moramo poudariti dejstvo, da marsikje uspešno delo za rekrutacijo ovira stara, zakorenela ozkogrudnost in sektaštvo tovarišev, ki mislijo, da morejo v KP vstopiti samo «zreli komunisti». Že večkrat smo poudarili, da je to zgrešeno in škodljivo. Tovariše je treba najprej sprejeti v Partijo in šele nato jih vzgojiti za prave komuniste!

Pretekli teden je bila v Krogljah pri Dolini ustanovljena nova celica, v Trebčah pa je v teku organiziranje nove ženske celice.

Dosedanji uspehi rekrutacije nam zgovorno pričajo, kako malo se je do sedaj opravilo na tem polju. Cestokrat slišimo opazke: «Zakaj niste prišli že prej? Saj mi smo bili vedno z vami! Saj mi smo komunisti že tela in leta!»

Marsikaj nam povedo te opazke, predvsem pa to, da obstajajo še velike možnosti za razširitev naše Partije. Treba je le, da te možnosti kolikor mogoče pravilno izkoristimo. Če bomo to storili, bomo dosegli naš cilj, to je: dobili bomo močno, ljudsko Partijo, ki bo porok velikih zmag v bodočnosti. Zato, tovariši, naprej za močno in ljudsko Partijo!

Odpuščanje vajencev v coni B povzroča brezposelnost med mladino

Titovske oblasti ne spoštujejo več ukrepov za zaščito vajeništva, ki so bili sprejeti v letih 1947-48 - Kljub predpisom o zaposlitvi so uporabljali vajence tudi za težka dela - Primer tovarn Ampelea in Arrigoni

Sistematično rušenje vseh pridobitev narodno osvobodilne borbe, ki ga izvajajo titofašisti v coni B, se odraža med drugim tudi pri mladini, ki jo titovske oblasti popolnoma zanemarjajo in to kljub številnim ukrepom za zaščito mladine, ki so bili izdani v okrožju pod pritiskom ljudskih množic. Vsi ti ukrepi pa se postopoma ukinjajo.

Okrožni odsek za delo je sestavil in izdal v letih 1947-48 vrsto odločb v cilju, da dvigne s tem moralno in gospodarsko raven mladine in ji zagotovi boljšo bodočnost. Odsek za delo je v sporazumu s sindikati izdal določbe za obvezno zaposlitev vajencev pri podjetjih, in sicer v razmerju na vsake tri kvalificirane delavce enega vajenca. To pa je naletelo takrat pri delegatih in voditeljih tovarn na precejšen odpor, ki ga je odločna volja odseka za delo in sindikatov upognila in podjetja so morala sprejeti odločbe o zaposlevanju vajencev.

Vajenec je bil sprejet na delo na podlagi pogodbe, ki so jo podpisali odsek za delo, sindikati, ravnatelj tovarne ter eden izmed staršev sprejetega vajenca. Pogodba je veljala za tri leta.

Vajenca niso smeli uporabljati za težaška dela, čiščenja itd. Vse njegovo delovanje je moralo biti navezano edino le s specifičnim delom tiste stroke, ki si jo je izbral. Pogodba je predvidevala obenem spoštovanje s strani delodajalca vseh higienskih predpisov dela, obiskovanje večerne strokovne šole ter strokovnih tečajev v tovarni.

Vajenca so lahko odpustili edino le z zaporo tovarne ali pa zaradi tatvine in sličnih prestopkov. Na vsak način pa sta morala tudi take primere predhodno preučiti odsek za delo in sindikati.

Ob zapadlosti pogodbenega roka treh let je vajenec postal kvalificiran delavec. V primeru nesposobnosti pa se je morala vajeniška doba podaljšati še za nadaljnih šest mesecev.

Tako je prišlo takrat do moralnega izboljšanja mladine in rešen je bil obenem problem brezposelnosti med mladino kot tako. Toda čim so bili po letu 1948 odstranjeni in preganjani vsi pošteni sindikalisti in voditelji odseka za delo, so titovski voditelji, ki so jih nadomestili, začeli postopoma zanemarjati vse do takrat izdane določbe v korist delovni mladini. Jasno je, da so to vršili po ukazih nadrejenih titovskih oblasti. Vajence so začeli uporabljati pri težkih delih ali pa so z njimi celo nadomestili odpuščene delavce in delavke. Tak primer imamo v tovarnah Ampelea in Arrigoni, kjer so uporabili vajence mesto delavk in sicer za predelavo rib ter pri drugih delih. Kljub temu pa so še vedno prejemali vajeniško plačo.

Začelo se je nato sistematično odpuščanje vajencev v vseh tovarnah in delavnicah. To se je izvajalo še posebno pri obrtnikih, kjer so bili odpuščeni skoro vsi vajenci. Obrtniki, ki imajo zaposlene vajence so namreč podvrženi visokim davkom, ki jih seveda ne morejo plačevati.

Tako je prišla mladina cone B ob delo in zaslužek in to kljub vsem delovnim pogodbam, ki so bile svoj čas sklenjene in podpisane. Zaradi zločinske politike titovske klike je mladina prepuščena cesti in brezdelju ter si mora iskati priložnostnega zaslužka.

To je ena izmed najbolj žalostnih posledic pogubonosne politike izdajalcev delavskega razreda.

PARTIJA SREBRNIČA IN FRAUSINA JE SLAVILA 31. OBLETNICO OBSTOJA

31 let je minilo v ponedeljek, odkar je bila na zgodovinskem kongresu v Livornu ustanovljena Italijanska komunistična partija, kateri so se takoj prikjučili tudi skoro vsi tržaški in primorski predstavniki dotedanje socialistične stranke. Ta pomembni datum je torej obenem tudi rojstni dan naše Komunistične partije STO in njene so vse slavne tradicije trdih borb, ki jih je vodilo delavsko gibanje Primorske in Trsta pod vodstvom svoje Partije.

V teh odločnih borbah se je prekalila naša Partija, utrdilo se je slovansko-italijansko bratstvo, zavest proletarskega internacionalizma, ki je bila že dotlej živa med delavskim razredom, pa se je še bolj zasidrala in okrepila. Le tako je mogoče razumeti, da je dala naša Partija v vsem času svojega 31-letnega obstoja toliko in tako svetlih vzgledov doslednе borbe proti vsem sovražnikom delavskega razreda. Odorico Visintin, Pino Tomažič, Luigi Frausin, Božidar Kolarič, Josip Srebrnič ter stotine in stotine drugih so žrtvovali svoje življenje v borbi proti fašizmu, nacizmu ter njunim odkritim ali prikritim zaveznikom. Prav zaradi velike ljubezni do Sovjetske zveze in zvestobe proletarskemu internacionalizmu so bili trn v peti sedanjim titofašističnim voditeljem, ki so se kot špijoni gestapa ali imperialističnih obveščevalnih služb tedaj še skrbno prikrivali v vrstah osvobodilnega gibanja v Jugoslaviji. Mnogo od njih jih imajo na vesti prav ti podli izdajalci svojega naroda in delavskega gibanja.

Prekaljenost naše Partije v duhu proletarskega internacionalizma in v ljubezni do Sovjetske zveze se je najlepše pokazala ob zgodovinski resoluciji I. U., ko je ostal izdajalec

DELAVCI, CLANI DELAVSKIH ZADRUG!

Ali ste že podpisali pristanek za povišani zadružni delež Delavskih zadrug v znesku 500 lir?

Ce niste še izpolnili te obveznosti storite to takoj in sicer s tem, da greste v najbližjo zadružno prodajalno. S seboj vzemite osebno izkaznico in zadružno knjižico. Zadružni delež lahko izplačate v obrokih v teku dveh let.

S tem boste potrdili svojo zvestobo našemu zadružnemu gibanju in to bo obenem odgovor na vse spletke, ki se snujejo posebno v zadnjem času na škodo zadružnikov in njihove ustanove. Tudi na ta način bomo lahko preprečili, da bi se Delavskih zadrug polastili titofašisti, misini in drugi sovražniki zadružništva.

Babič s svojimi bednimi pajdaši popolnoma osamljen, obdan od splošnega prezira vsega delavskega razreda. Naša Partija pa je kljub težki dediščini, ki jo je zapustila v njej skupina sovražnih agentov, strnila svoje vrste ter dosegla velike uspehe. Največji njen uspeh je brez dvoma vedno večja enotnost delavskega gibanja na STO, in njegova odločnost v borbi za mir, demokracijo in pravico do dostojnega življenja.

Najdostojneje bomo proslavili 31. obletnico naše Partije s pridobitvijo tisočev novih članov izmed ljudi, ki se že leta bore ob naši strani. Partija, ki bo močna tudi številčno, nam je najboljši porok za nadaljnje zmage v borbi za mir, svobodo in kruh.

Sprehod po podeželju

GROPADA

Že dva meseca je blok pri Gropadi zaprt. Do zapretja je prišlo zaradi nevarnosti pred parkljevko. Danes te nevarnosti ni več, zato je nadaljnje zapretje popolnoma neutemeljeno. Prizadeti kmetje-dvolastniki povprašujejo, kdaj bodo blok ponovno odprli? Kot je znano imajo gropajski kmetje večino svojega polja, travnikov in steljakov onstran meje in so zato zaradi zapretja bloka ne bo prizadeti, saj so ostali brez stelje in brez drvi.

13. t. m. je bil v Bazovici občni zbor zavarovalnice govejе živine, katere člani so tudi kmetje iz Gropade. Ob tej priliki je po končanem občnem zboru izjavil g. Križmančič Alojz, predsednik omenjene zavarovalnice, da kmetje iz Gropade žanjejo travo, pasejo krave in sekajo drva na bazovških travnikih in gmajnah onstran državne meje. Zaradi te izjave se čutijo gropajski kmetje-dvolastniki zelo užaljene in zahtevajo, naj omenjeni gospod točno dokaže to kar je izjavil ali pa naj prekliče svojo izjavo; kajti tako groba obdolžitev ne more pasti kar tako tjavendan na vse gropajske kmete-dvolastnike.

Op. uredn.: Popolnoma soglašamo z gropajskimi kmeti-dvolastniki. Nihče ne sme obdolžiti skupnosti, ne da bi zato imel konkretnih primerov, če pa te ima, naj jih objavi poimensko.

NABREŽINA

Pred kratkim je bilo sklenjeno, da se poviša cena za kopanje v nabrežinskem občinskem kopališču in sicer na 100 lir za osebo. S tem povišanjem pa Nabrežinci ne soglašajo, kajti tako bo postalo kopanje že pravi luksus. Praktično je s povišanjem cene onemogočeno številnim članom revnejših družin, da bi se še nadalje vsak teden okopali. Cudimo se občinski upravi, da ni, predno je izdala tozadevno odredbo, zadeve resneje vzela v pretres.

Pretekli teden je ožji občinski odbor sklenil, da namesti kot poljskega čuvaja Vižintl Stefana, v ponedeljek pa sta se zglasila na občini g. Radovič Mirko in Pertot Celeste, prvi kot «komisar», drugi pa kot «odbornik» jusarjev ter zahtevala razveljavljenje omenjenega sklepa ter imenovanje novega čuvaja. Nimamo sicer nič proti enemu in ne proti drugemu, toda čudimo se pa le omenjeni ma predstavnikoma jusarjev, ki se kažeta kot «skrbna zagovornika» interesov jusarjev samo v tem primeru, medtem, ko ni takrat, ko se je šlo za primerno povišanje najemnine kamnolomov (ki tudi pripadajo jusarjem) nihče niti s prstom trenil zato, da bi bili v resnici zaščiteni skupni interesi vseh občanov.

Prejšnjo nedeljo so imeli v Nabrežini takoimenovani socialisti Bandinijevega kova neko svoje zborovanje, katerega pa sta se poleg par nabrežinskih «organizatorjev» udeležila le še dva «govornika» iz Trsta. Zdaj je lahko vsem razumljivo zakaj so svojčas ti gospodje odklonili javno debato s komunisti. Toda zelo so zgrešili, da niso za svoje zborovanje povabili komunistov. Tako bi jim bili vsaj napolnili torano ...

BAZOVICA

Preteklo poletje je vodstvo ustanove za zaščito matere in otroka (ONMI) premestilo staro bolniško sestro, ki je vrsto let službovala v Bazovici. Na njeno mesto pa je prišla nova bolniška sestra, ki seveda ne obvlada slovenskega jezika. In vendar žive v bazovskem okolišu skoraj izključno le Slovenci in je med njimi mnogo takih, ki italijanščine ne poznajo ali pa jo poznajo zelo malo. Zato je nujno, da je v takem okolišu nastanje na v posvetovalnici za zaščito matere in otroka oseba, ki dobro obvlada domači jezik.

Toda to še ni vse. Izvedelo se je, da omenjena nova bolniška sestra deloma pozna hrvaščino in bi si z njo vsaj nekoliko lahko pomagala. Zgodil pa se je primer, da je prišla v posvetovalnico žena, Hrvatica po rodu, katera se je šele pred nedavnim naselila v Bazovici in je seveda govorila le hrvatski. Drugače tudi govoriti ni mogla. Toda veste, kaj se je tedaj zgodilo? Gospa bolniška sestra jo je nahrulila, tako kot je bilo v navadi za časa, ko je vladal še rajnik duče. Nahrulila jo je, naj govori italijansko, češ da živimo v Italiji! —

Toda niti to še ni vse. Vse žene iz bazovskega okoliša, ki prihajajo v posvetovalnico se pritožujejo, da je nova bolniška sestra z vsemi zelo robata in osorna ter skrajno neuslužna. Zaradi tega so žene iz Bazovice pred nekaj časa naslovile protest na vodstvo ustanove v Trstu. V protestu so tudi zahtevale, naj novo bolniško sestro iz opisanih razlogov, premestijo drugam; v Bazovico pa naj se povrne sta sestra, ki je bila vsem voljo.

Izvedeli smo, da omenjena mlada bolniška sestra deluje tudi v neki drugi mestni posvetovalnici, v kateri baje enako obnaša in zaradi tega tudi tam vlada velik nezadovoljstvo med ženami.

Upamo, da ne bo zaman protest žena iz Bazovice in da bo vodstvo uredilo tako, da se bo na svoje nekdanje mesto povrnila stara bolniška sestra.

Ena izmed prizadetih žen

Motiv iz Bazovice

Kmetje, bliža se čas obdelovanja vaših vrtov, njiv in vinogradov. Bliža se čas sejanja in sejanja. Rabili boste raznovrstno orodje in semena. Zapomnite si, da vse dobite po najnižjih cenah v poslovalnicah Kmečke nabave in prodajne zadruge v ulici Foscolo št. 1, v ulici Mercadante št. 4 v Trstu in v poslovalnici v Miljah, ulica Roma št. 1.

Ne zamenjajte teh poslovalnic z drugimi trgovinami ali podjetji. Kupujte v svoji kmečki zadrugi! S tem boste podprli in ji pomagali da se reši dolgov, katere ji naprtili titovski lažni zadrugarji!

ZGONIK

Poleg številnih del, ki je napravila sedanja občinska uprava v Zgoniku in katerih so že več ali manj pisali že vsi listi, je treba prišteti novo uro na zvoniku župne cerkve, ki bo v kratkem dokončana. Nova ura bo zelo koristna, zlasti za kmete, ko delajo na polju kakor tudi za pastirje in druge ljudi.

Občinska uprava bo poskrbela tudi za potrebno ureditev pokopališča. V kratkem bodo namreč pričeli deli za uvrstitev nagrobnih spomenikov, ki so sedaj razmetani brez vsakega reda.

Priporočljivo pa je, da bo ob tej priliki vhod na pokopališče tudi primerno obzidali in da bi pot, ki vodi v polje, speljali ob strani.

BRIŠČIKI

V kratkem bodo pričeli gradnjo stanovanjske hiše v Briščikih. V novi hiši bo dobilo primerna in zdrava stanovanja več družin, ki sedaj brez stanovanja ali pa se stiskajo v nezdravih prostorih. Tudi iz tega je razvidno, kako skrbi demokratična občinska uprava za vse in še posebno za siromašne občane. Prav s tem dejstvom pa se ne morejo sprijazniti tisti, ki so dobili brco na zadnjih volitvah, to so titofašisti in liparji, ki zaradi pomanjkanja konkretnih dejstev brezupno blatijo občinsko upravo ter naše svetovalce.

DOLINA

Že pred leti so okupacijske vojaške oblasti rekvirirale nekaj parcel ob cesti med Dolino in Domjom, kjer so pozneje uredili zasilno športno igrišče. Nedavno pa so na rekvirirano zemljišče naveziti raznovrsten material: gramoz, pesek, žlindro, temu pričeli s preurejevalnimi deli. Nemalo začudeno smo pogledali na napis, ki so ga postavili zraven in ki pravi, da je vstop ali postajanje na rekviriranem zemljišču označili že za «vojaško cono» — strogo prepovedan. Torej iz navadnega športnega igrišča so napravili vojaški objekt!

Dela, ki so v teku, pa jasno kažejo, da ne gre več za navadno športno igrišče, temveč za kaj drugega, mnogo bolj resnega. Zdi se, da bodo tam zgradili majhno letališče. No pa o tem bomo še spregovorili.

Zaradi preurejevalnih del bodo zemljišča popolnoma uničena in jih ne bo mogoče zlepa bonificirati, niti potem ko jih bodo zapustili okupatorji. Zato pa so isti dolžni da čimprej nakažejo lastnikom primerno odškodnino poleg običajne najemnine.

Pa še nekaj: Ker so že postavili dvojezičen svarilni napis «vojaška cona» itd., je želeti, da bi bil ta napisan tudi po slovensko. Takih spačkov kot je sedanji napis, nihče ne more razumeti.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666

Tržiške ladjedelnice naj zaposlijo 400 vajencev

Naša mladina se želi pravočasno usposobiti za delo - Za dosego tega cilja je potrebna enotna in odločna borba Slovencev in Italijanov

TRŽIČ — **Pretekli teden so splovili v tržaških ladjedelnicah motorno ladjo «Helvetia», ki je bila zgrajena na račun neke švicarske paroplovne družbe. Nova 7.500 tonska ladja je dolga 136,60 m. široka 18,10 in visoka 11,40 m. Medtem pa se v ladjedelnicah nadaljuje z dokončnimi deli ladje «Africa» tre dveh 11.000-tonskih petrolejskih ladij.**

Delavci so resno zaskrbljeni zaradi pomanjkanja dela v ladjedelnici, zato so potom sindikalne Zveze kovinarjev (FIOM) zahtevali odobritev zakonskega osnutka, ki ga je predlagal senator Roveda in ki predstavlja obnovitev italijanske trgovinske mornarice.

Tisoči tržiških brezposelnih delavcev gledajo na ladjedelnico z velikim upanjem in se borijo zato, da bi ta nudila dovolj dela za vse.

Doberdobski in drugi mladinci našega podeželja na Goriškem želijo, da bi bili sprejeti v ladjedelnice kot vajenci, da bi se izučili in da bi nekoč postali dobri mojstri, taki kot so njih očetje. Že pred več meseci so zahtevali rešitev tega vprašanja. Obenem so postavili tudi konkretne predloge. Danes se bavijo s tem vprašanjem enotne sindikalne organizacije. Splošna delavska zveza (CGIL) je izdelala tozadeven načrt dela, kjer poleg zboljšanja mezd zahteva tudi sprejem 400 vajencev na delo v ladjedelnicah.

Slovenski in italijanski mladinci so in bodo enotni v borbi za dosego dela in za zagotovitev mirne bodočnosti!

Pri tem pa moramo z žalostjo ugotoviti, da poskušajo titovci sejati plevel v njih vrste in razdirati pravo enotnost. Njihova goriška centrala se poslužuje vseh mogočih sredstev zato, da bi razbila enotnost ne le med mladinci, temveč tudi med delavci, zlasti pa med brezposelnimi. Na razne načine poskuša ustvariti psihozo nezaupanja do enotnih sindikalnih organov s tem, da širi razne klevete zlasti na škodo CGIL, Delavske zbornice, FIOM, s čemer po drugi strani koristi De Gasperijevi vladi in kapitalistom. Toda pravilna enotna borba na sindikalnem polju bo prav gotovo razkrinkala vse intrige titovcev.

S seje občinskega sveta v Števerjanu

JAZBINCI PROTESTIRAJO ker je občina pozabila nanje

ŠTEVERJAN — Pretekli četrtek je bila seja našega občinskega sveta. Na njej so razpravljali o pogodbi z tvrdko Bozzini in Glonchetti, ki pobirata užitninski davek; o predujmu za občinsko blagajno ter o najetju posojila za napeljavo elektrike na Jazbine. Sklenjeno je bilo, da se napravi pogodbo z že omenjeno tvrdko za pobiranje užitninskega davka in sicer za 5 let. Tvrdka bo imela pravico do 9 odst. izkupička. Za kritje stroškov občinske uprave bo občina dobila od prefekture 500 tisoč lir.

Prebivalci iz Jazbin se zelo kudujejo, ker ni bilo še nič storjeno za napeljavo elektrike v njihovo vas. Celo župnik je poslal na občinsko upravo protestno pismo, v katerem pravi, da so gospodje, ki upravljajo občinsko upravo mnogo obljubljali za časa, volitev, a da niso do sedaj še nobene obljube izpolnili. To pismo jasno potrjuje, kako so liparji lovili glasove. Obstoječe razmere v tej vasi prav tako zgovorno potrjujejo, kako sedanja občinska uprava rešuje dane obljube.

Zanimivo je dejstvo, da se je na tej seji občinskega sveta g. Korsič Alfonz zavzemal za to, da bi tisk ne smel poročati o raznih napakah, ki jih občinska uprava, tudi nehote zagreši. Ta je pa lepa! O tem bi naj tarej molčali!...

Tov Komic je na seji vprašal kdaj bo občinska uprava uporabljala dvojezični žig in kdaj se bo kaj uredilo za popravilo od vojne požganih hiš ter za popravilo ceste v Sčedno. Vprašal je tudi, ali bo prišlo do ustanovitve zimske kmetijske šole. Odgovorni možje so mu odgovorili, da za vse to ni denarja na razpolago.

IZ PROGLASA TEKSTILNIH SINDIKATOV

Vladna politika je kriva znižanja delovnega urnika

Po uvedbi znižanega delovnega urnika v predilnici v Ronkah je Zveza tekstilnih delavcev goriške delavske zbornice naslovila na delavce proglas, katerega izvleček priobčamo na tem mestu:

«Znižanje delovnega urnika v predilnici pomeni za delavstvo ponoven resen udarec. Delodajalci opravičujejo tudi ta ukrep z izgovorom, da je na trgu pomanjkanje surovin in da ni dovolj povpraševanja po tekstilnih izdelkih. Seveda, če to odgovarja resnici, je temu kriva zgrešena politika, ki jo vodi De Gasperijeva vlada. Splošna delavska zbornica (CGIL) je že pred časom izdelala delovni načrt, po katerem bi bilo možno znižati brezposelnost v državi ter dvigniti gospodarsko plat delovnega ljudstva. Seveda bi bilo treba fonde, ki jih danes ta vlada trosi za nepotrebno oboroževanje, uporabiti v koristnejše namene, za izboljšanje industrializacije, za realizacijo velikih izboljševalnih del po vsej Italiji kakor tudi za nakup potrebnih surovin v tujini.

Za preprečitev še nadaljnjega širjenja krize tudi na tem sektorju naše industrije je nujno potrebno, da vodijo vsi delavci enotno borbo za realizacijo delovnega načrta na industrijskem sektorju, za odpravo škodljivih monopolov za obnovo poplavljenih krajev, za povišanje pokojnin ter za splošen dvig življenjske ravni vsega delovnega ljudstva.»

Zato Delavska zbornica poziva vse delavce, ne oziraje se na politično prepričanje, k enotnosti v borbi proti odpustom z dela, proti nadaljnjemu znižanju delovnega urnika ter za splošno izboljšanje življenjske ravni vsega delavskega razreda.»

S KONGRESA partizanov v Sieni

GORICA — 12. in 13. t. m. je bil v mestu Siena II. kongres italijanskih partizanov, ki so nastali po razsulu bivše kraljevske vojske leta 1943 in se pridružili osvobodilnim gibanjem v Jugoslaviji, Albaniji, Grčiji in Franciji. Kongresa se je udeležilo okrog 300 delegatov iz raznih krajev republike ter delegacije iz Francije, Belgije in iz Trsta. Na kongresu je govoril tudi slovenski partizan iz Goriške in sicer v svojem maternem jeziku. Delegati so njegov govor, ko je bil preveden v italijanščino, sprejeli z velikim aplavzom, kar jasno kaže, da je bratstvo, ki je bilo skovano v težki borbi in zapečateno s prelito krvjo najboljših sinov obeh narodov, trajno in nerazrušljivo.

Na kongresu so razpravljali o številnih perečih vprašanjih, ki zadevajo zlasti bivše partizane ter nevarnosti nove vojne. Ob zaključku kongresa je bila izglasovana resolucija, v kateri se opozarja vlado naj upošteva delež, ki so ga doprinesli partizani v tujini, nadalje se v njej zahteva, povišanje pokojnin po padlih borcih, izplačilo likvidacije bivšim borcem, ureditev vseh formalnosti za prenos posmrtnih ostankov borcev v domovino ter, podaljšanje roka za vlaganje prošenj za priznanje partizanske aktivnosti.

Radovan Kodrič

Vandalizem v Števerjanu

ŠTEVERJAN — V noči od 20. do 21. t. m. so se v naši vasi godile čudne reči. Skupina neznanih pobalinov je imela polne roke dela. Raznašali so vse kar jim je pač prišlo pod roke, polomili so mnogo obcestne ograje, po dvoriščih so kradli drva ter z njimi polnili vaške vodnjake, celo seno so kradli in ga nato sredi poti sežigali. Merodajne oblasti se sicer zanimajo zato, da bi izvedele, od kod je bila ta čedna druščina, toda kot kaže, je vse dosedanje njihovo zanimanje brezuspešno.

"Reševanje„ titovskega gospodarstva"

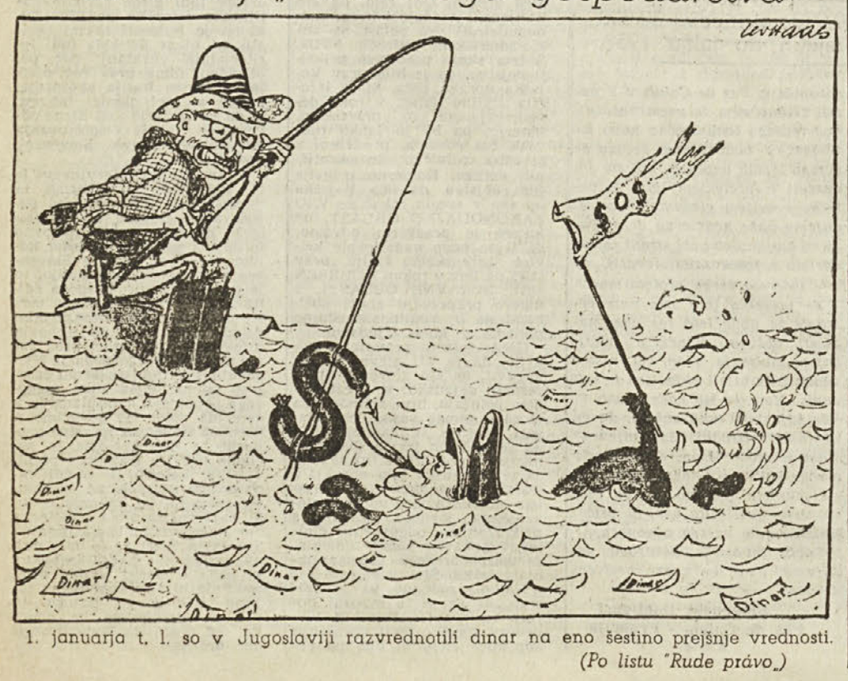

1. januarja t. l. so v Jugoslaviji razvrednotili dinar na eno šestino prejšnje vrednosti.

(Po listu "Rude právo„)

KORISTNA POBUDA ZA ZAŠČITO NAŠE ŽIVINOREJE

Umetno oplojevanje goveje živine v coni A

V naši coni je v teku organiziranje Centra za umetno oplojevanje goveje živine skupno z nekaterimi odvisnimi podcentri, ki bodo verjetno začeli poslovati že prve dni marca. Center bikov bo imel svoj sedež v Boljuncu, podcentri pa v krajih, ki jih je treba šele dokončno določiti, tako vsekakor vsaj na dosedanjih postajah bikov. V prvem času bo za živinorejstva, ki se nahajajo v severnem delu Tržaškega ozemlja, možno izvesti umetno oploditev na enemu po naročilu, ki ga bo interesirani gospodar lahko odšel na določenih mestih.

Umetno oplojevanje ima dva namena: izboljševati po kakovosti in količni živinorejsko gospodarstvo ter preprečiti in pospešiti razširjanje nalezljivih in težkih bolezni spolovil, ki se učinkovito razširjajo prav z naravnim oplojevanjem.

Izboljšanje živine po kakovosti je možno doseči zaradi dejstva, da je za umetno oplojevanje mogoče uporabljati najboljše plemenske samce, ker jih je na razpolago, in samo te samce; kajti z enim samim samcem je mogoče oplojiti veliko število samic (na leto vsako leto). Poleg tega je plemenskim samcem, ki so često zelo visoka, gospodarsko ne prizadeva te pobude, ker je pač zaradi velikega števila samic, ki jih je možno oploditi, tudi dohodek zelo visok. Izjemno zboljšanje pa je pomenila višjega odstotka oplodite in s tem višjega števila mladih.

Seme plemenjaka se lahko razdeli na večje število samic v tem nečednem poslu zapletenih v oddaljene kraje spričo mnogih pripomočkov, ki jih imamo na razpolago in ki omogočajo njegovo razredčenje in konserviranje. Dočim služi za naravni ploditvi količina enega skoku izlitega semena eni sami samici, pa pri umetnem oplojevanju lahko služi ista količina, pri določenih pogojih za oplodite tudi do 200 ali 300 samic. Poleg tega se ploditvena sposobnost samcev občasno kontrolira potom makroskopičnega in mikroskopičnega pregleda semena, pri katerem se upošteva predvsem količina semenskih klic, njihova življenjska sposobnost in koncentracija ter semenska snov v celoti.

Zgori navedenih razlogov je umetno oplojevanje pri sedanjem stanju znanosti in tehnike najučinkovitejše sredstvo za hitro in bistveno izboljšanje celotnega zarodа domačih živali.

Z zdravstveno - sanitarnega stališča je umetno plojenje zanesljivo varovalno sredstvo pred boleznimi, ki se prenašajo po spolni poti. Tako izginja nevarnost razširjanja težkih bolezni, kot so trihomoniasis (ali prezgodnji splav), granulozno vnetje nožnice in druge (za sploh ne govorimo o tuberkulozi na spolovilih). To varovalno delovanje je posledica dejstva, da ne pride do polne združitve, s čemer se izpreči, da bi se okužil bik, zaskoči bolno kravo, ali obratno.

Natančna sterilizacija orodja, ki ga uporablja oplojevalni veterinar, preprečuje prenos tudi najbolj vsakdanjih bolezenskih klic, ki povzročajo vneje materničnega ustja in maternice. Delovanje centra in podcentrov za oplojevanje bo nudilo trajno in veliko nadzorstvo nad zdravstveno-sanitarnim stanjem krav, posebno še, kar se tiče spolnega organa. Pred oploditvijo se veterinar prepriča o stanju nožnice, ustja, maternice in jajčnikov. Umetno oplojevanje pa lahko končno predstavlja tudi pomoč v borbi proti slinavki v predelih, kjer vodijo krave na obrejitev na javne oplojevalne postaje ali k biku drugih gospodarjev, to je v druge hleve. Prav gotovo ne moremo prezreti nevarnosti, da se za časa razsajanja slinavke živina lahko okuži s to boleznijo, ko jo ženemo k biku.

Ne smatramo za potrebno, da bi se razpisali o opremi in gradbenih značilnostih centra in podcentrov (začelo se bo s skromnimi sredstvi, ki pa bodo kljub temu zadoščali potrebam), niti ne bomo opisovali različnih tehničnih metod za zbiranje, razredčenje in konserviranje semena, ter preprostega tehničnega postopka pri oplojevanju. Predvsem zaradi tega, ker to ni najprimernejše mesto in polej tega tudi zato, ker številni bralci povsem, kar so čitali, videli in slišali ob različnih prilikah, deloma že poznajo te stvari ali pa so mogli ugotoviti in se prepričati o doseženih uspehih na tem področju. Vsekakor pa nekatere podrobnosti, ki so stvar strokovnjakov, ne zanimajo bralcev.

Pač pa se bomo pomudili pri drugih stvareh, od katerih je odvisno dobro uspevanje te pobude. Predvsem je treba podčrtati, da je potrebno ustvariti najtesnejše sodelovanje med vodstvom centra in živinorejci prizadetega področja, če hočemo doseči dobre uspehe; popolnoma je treba zavreči stare predsodke ter priti do prepričanja, da umetno oplojevanje prinaša samo koristi in nobene škode. Dejstva in statistike dovolj zgovorno dokazujejo, da je ob enakih pogojih pri umetnem oplojevanju odstotek rojenih višji kot pa pri naravni brejitvi in da so mladiči, dobljeni z umetno oploditvijo, kar najboljši v vsakem pogledu, da celo boljši po kakovosti od naravno spočetih, tudi kar se tiče bodočih zarodov.

Kajpak se ni treba predajati pretiranemu navdušenju; ni treba misliti, da je umetno oplojevanje čudežno zdravilo za vse zlo, to je nepogrešljivo sredstvo za vse bolezni spolovil, ki v mnogih primerih povzročajo jalovost. Tako bo treba kravo, ki boleha na jalovosti zaradi pomanjkanja hormonov, vitaminov ali podhranjenja, zdraviti na isti način kot ono, ki boleha na vnetju nožnice, maternice itd., predno bo umetno oplojena; kajti tudi ta novi sistem ne bo uspel tam, kjer zaradi višjih vzrokov ne bi bilo uspeha pri naravni brejitvi.

Da bi dosegli dobre uspehe novega načina oplojevanja, ki se organizira v naši coni, je potrebno, da se kmetje pripravijo na to, da se bodo vestno držali navodil, ki bodo izdana in objavljena na razne načine. Ta navodila so enostavna in logična ter jim je lahko slediti. Med drugim podčrtujemo že danes, da bo — spričo dejstva, da ostane pri nas poleg umetnega v rabi tudi še naravno oplojevanje — iz razumljivih tehničnih razlogov nujno potrebno, da ne bodo živinorejci z veliko lahkomiselnostjo izmenoma uporabljali za svoje krave novo metodo in naravno brejitev.

V prvih časih bo potrebno s strani živinorejcev mnogo discipline, potrpljenja in zaupanja. Če se bodo stvari razvijale ob popolnem sodelovanju in razumevanju med tehničnimi organi in prizadetimi kmetovalci, uspehi prav gotovo ne bodo izostali in pričakovanje tehnikov in praktikov ne bo ostalo razočarano.

Prispevajte za rešitev ljudske imovine!

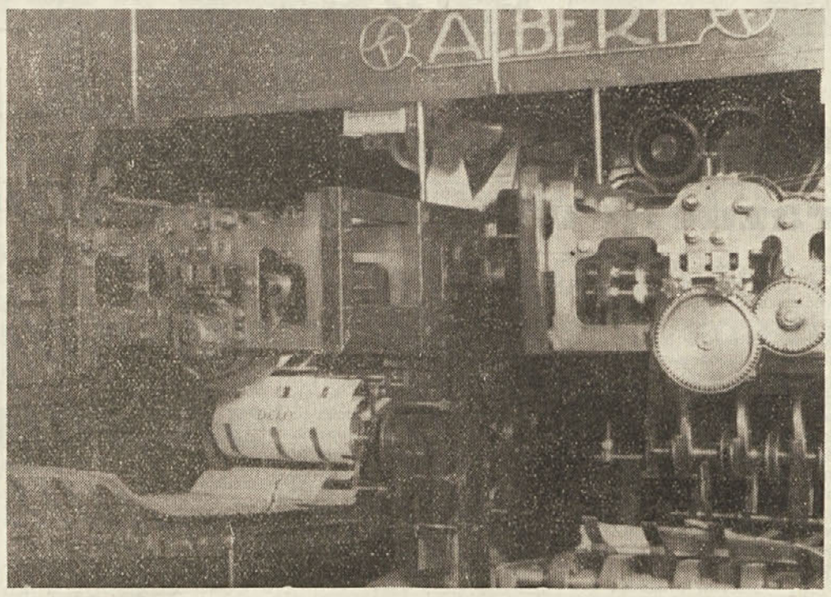

Titovska klika se je polastila tiskarne v Ljudskem domu pri Sv. Jakobu. Onemogočila je da bi še nadalje v njej tiskali «Delo» in «Lavoratore», pač pa jo je dala na razpolago italijanskim šovinistom za tiskanje «Cittadelle», ki je znana po svojih izpadih proti Slovencem.

ZAKAJ JE PRIŠLO DO DVEH MNOŽIČNIH ZASTRUPLJENJ V TOBAČNI TOVARNI?

Ne omedlevica in ne sugestija temveč slabe razmere so krive nesreče

Preiskovalna komisija je trdila, da ne obstaja nevarnost ponovnega zastrupljenja, toda že prvi dan odpretja tovarne so morali peljati v bolnico preko 20 delavk zaradi zastrupljenja - Vodstvo tovarne mora izplačati delavkam dnevnice za ves čas, ko je bila tovarna zaprta! - Vse delavke se enotno borijo za svoje pravice - Bolne delavke so zavrnile darila, ki so jih poslale titovske aktivistke

Nesreča, ki se je zgodila v tobačni tovarni pretekli četrtek in ki je prizadela veliko število delavk, od katerih so poslednje zapustile tržaško bolnico šele v soboto, je silno razburila vse delovno ljudstvo, dočim so oblasti in celo nekateri kapitalistom vdinjani časopisi skušali ublažiti vtis in prikazati vso stvar kot nepomemben dogodek, pri katerem naj bi vodstvo tovarne ne imelo nobene odgovornosti. Prišli so celo tako daleč, da so hoteli prikazati to množično zastrupitev kot posledico histeričnosti prizadetih delavk, ki so omedlevale pod silo sugestije. Pri tem so pa popolnoma prezrli delovne in življenjske pogoje teh nesrečnih žena in njihovo fizično izčrpanost, ki jo povzroča slaba in nezadostna hrana ter težko delo.

Po nesreči je bila nemudoma sestavljena iz predstavnikov conskega predsedstva, občine in inšpektorata za delo preiskovalna komisija, ki je imela nalogo ugotoviti, kateri so vzroki te nesreče in kdo je odgovoren zanjo. V nedeljo je ta komisija izdala svoje poročilo, ki zelo megleno govori o neki «vrsti združenih okliščin trenutnega in neugotovljivega značaja» ter ugotavlja, da prostori ustrezajo zdravstvenim predpisom in dovoljuje nadaljevanje dela. Seveda ni to poročilo nikogar zadovoljilo ali je jasno pričalo, da se želi iti preko tega dogodka, da ne bi bilo treba klicati krivcev na odgovornost.

Tovarna je ostala zaprta do objave poročila preiskovalne komisije, to je do nedelje. V ponedeljek se je ponovno pričelo normalno delo ob odsotnosti približno sto delavk, ki niso prišle v tovarno, ker so še vedno bolne zaradi četrtkove nesreče. Zanje se nihče ni zmenil in nihče ni vprašal, zakaj manjkajo. Toda že okrog 9. ure in pol so se ponovno začeli pojavljati prvi znaki zastrupitve, začele so padati v nezavest prve žrtve. Izkušnja preteklega četrtka je preprečila množično zastrupitev, vendar so rešilni vozovi Rdečega križa prepeljali v bolnico preko dvajset ponesrečenk, od katerih jih je 19 ostalo v bolnici do večera. Ni dvoma, da gre tu za isti pojav, ker so znaki obolenja popolnoma enaki: omotica, glavobol, bljuvanje in nezavest. Potemtakem morajo biti tudi vzroki isti in nadvse čudno je, da jih komisija ni mogla ugotoviti. Morda bi bila morala kraj prostorov in ozračja pregledati tudi fizično stanje žena, ki delajo v teh prostorih, pa da ugotovi, da je ozračje res neprimerno za sestradane in šibke delavke. One gotovo ne prenesejo toliko, kolikor morejo prenesti siti in dobro rejeni gospodje, ki so imeli nalogo s svojo preiskavo preprečiti nadaljnje nesreče.

Po tej drugi nesreči so se podale na mesto vladne in zdravstvene oblasti ter pregledale prostore, kjer obdelujejo tobak in kjer se je že drugič pojavila nesreča. Nato je VU odredila, da vodstvo nemudoma zapre vso tovarno in da je ne odpre, dokler ne bo VU sama dala za to ukaza. Preiskovalna komisija je ponovno začela svoja raziskovanja, ki še vedno trajajo in se ničesar ne ve o njihovih uspehih. Vendar se pa vse delavke in vse prebivalstvo sprašuje, zakaj je ta komisija dovolila otvoritev totarne, predno je točno ugotovila vzroke prve nesreče.

Tudi če je bil dan ukaz za zaprtje podjetja, so delavke v ponedeljek ostale v tovarni ves dan, v menzi in na zunanjih mostovžih, čakajoč na povratek predstavnikov obeh sindikalnih organizacij, ki so bili na Uradu za delo, kjer so postavili vprašanje, kdo bo plačal delavkam izgubljene dnevnice, dokler bo tovarna zaprta in zahtevo, naj se tovarna odpre čim prej.

V torek zvečer so imele tobačne delavke enotno zborovanje, na katerem so soglasno izglasovale resolucijo, v kateri zahtevajo, naj Urad za delo nemudoma skliče obe stranki in naj se spor reši v korist delavkam s tem, da jim plačajo vse do danes izgubljene dneve in one, ki jih bodo morale izgubiti do ponovnega odprtja tovarne. Obenem zavračajo vse klevete, ki so jih nekateri neodgovorni elementi namenoma širili po časopisju na njihov račun (omedlevice in množična sugestija) in s tem dali možnost javnemu mnenju, da na razne načine tolmači njihovo nesrečo na vso moralno in materialno škodo prizadetih delavk.

Kot je že v navadi delavskih izdajalcev, so titofašisti hoteli tudi to nesrečo izkoristiti v svoje podle špekulativne namene. Toda stvar se je za njih tragikomično končala. V petek okrog 13. ure so se namreč pojavile v bolniški sobi, kjer so ležale ponesrečenke, od katerih so bile nekatere že pripravljena na odhod, titofašistke Reschitz Alma, Grozdana in Marica. Prinesle so v imenu «demokratičnih žena Trsta» darove v cvetju in paketih sadja in drugih jedil. Toda zavedne tobačne delavke so jih spoznale in jih dale izgnati iz sobe; pakete in cvetje so pa odnesle na «Primorski dnevnik», jih izročile vratarju in naročile, naj te stvari pošljejo rajši sestradanemu ljudstvu v Jugoslaviji in coni B. Tako so titofašistične prevarantke dobile svojo zasluženo lekcijo.

LJUDSKA PROSVETA

Hlapec Jernej v Avditoriju

V nedeljo popoldne je dramska družina PD «Valentin Vodnik» iz Doline s sodelovanjem Ljudskega odra iz Trsta uprizorila v Avditoriju Cankarjevo dramo «Hlapec Jernej in njegova pravica». Režiral je tov. Justo Košuta ki je obenem igral tudi vlogo hlapca Jerneja. To prireditev smemo po vsej pravici prišteti važnim dogodkom na polju našega ljudsko - kulturnega udejstvovanja.

Pohvale vredni so mladi dolinski igralci, ki so tudi ob tej priliki pokazali kaj zmorejo. Pokazali so tudi, da imajo polno veselja do dramskega udejstvovanja. Prav gotovo je bilo treba mnogo truda, predno so naštudirali tako veliko in zahtevno dramsko delo ter predno so si osvojili dobro interpretacijo. Priznati. pa moramo, da bi igralci sami, pa čeprav so še tako nadarjeni in požrtvovalni, brez pomoči ki jim jo je nudil režiser, ne dosegli zlepa današnje višine.

Če upoštevamo okoliščine, v katerih so se igralci vadili, in dejstvo, da so se tokrat prvič predstavili v Avditoriju in da so se torej znašli z popolnoma nepoznanem okolju, katero prav za prav niti ne odgovarja tovrstnim prireditvam (saj je oder v Avditoriju primeren le za koncerte in ne za dramske uprizoritve in je kot tak celo brez zaves), moramo z veseljem podčrtati, da je bil nedeljski nastop Dolincev na resnično zavidljivi višini.

Nimamo namena, da bi na tem mestu še posebej ocenjevali vlogo tov. Košute, ki je s pravo, njemu svojstveno mojstrsko natančnostjo prikazal lik hlapca Jerneja, toda pripomniti pa moramo, da bi ta lik v takem okolju in v taki zasedbi le malokdo izmed najbolj nadarjenih pokličnih igralcev tako dovršeno prikazal, kot ga je prav tov. Košuta.

Pa oglejmo si posamezne dolinske igralce-diletante.

Mladi Sitar, čigar vlogo je imel Dario Lovriha, je bil kar dober, toda v nekaterih momentih še prešibak, premalo odločen, pretih in včasih prenagel. Tudi mimika je prišla premalo do izraza. Vse to pa je gotovo mogoče nadoknaditi z nadaljnjimi vajami.

Gostačev študent v podajanju Renata Babiča je še pretih, preboječ; manjka mu tistih lastnosti, o katerih govori hlapcu Jerneju. Njegova izgovorjava pa je zelo dobra, zaradi česar je v nekaterih momentih dosegel precejšnjo igralsko višino.

Župan - Zlobec Klavdij spada nedvomno med igralce, ki najbolje obvladajo svojo vlogo, vendar pa s tem ne smemo prezreti dejstva, da je potrebno pri njegovem podajanju še marsikaj izpiliti, kar bo nedvomno prav lahko doseči; saj ima mladenič za to vse potrebne pogoje.

Od mladega sodnika, ki ga je podal Aleksander Vodopivec, kakor tudi od sodnega pripravnika v vlogi Evgena Pangerca in župnika v vlogi Marjana Sancina se še mnogo pričakuje. V igri pridejo še premalo do izraza. Zaradi tega je potrebno, da še nadaljujejo z vajami. Vsi trije namreč imajo vse potrebne lastnosti, da postanejo v doglednem času pridni igralci.

Nedvomno je potepuh v vlogi Draga Slavca najbolj dovršen lik v drami. Še boljši pa bi bil, ako bi v nekaterih momentih govoril nekoliko počasneje in razločneje.

Sitarica — Silvana Zerjalova, Tašča — Vesna Forausova, Salander — Franco Di Donato in dekla — Nerina Zerjalova nastopajo malo preveč recitatorsko in mehanično. S primernimi vajami bi se vse to dalo znatno izboljšati, kar bi v veliki meri pripomoglo k plošnemu dviga prizorov, v katerih nastopajo. Isto bi lahko rekli o ostalih igralcih. Pač pa moramo poudariti, da nastopajo otroci zelo sproščeno in naravno.

Kot celota je dolinska igralska skupina prav gotovo med najboljšimi na Tržaškem in kot taka mnogo obeta.

Le krajšno naprej, vrli Dolinci!

D. M.

* * *

Standekerjeva «Prevara» v Trebčah.

V nedeljo 27. t. m. ob 16. uri gostuje dramska skupina iz Sempolaja v Trebčah z igro «Prevara», ki je povsod dosedaj žela mnogo uspeha ter navdušila gledalce. Prepričani smo, da bodo tudi Trebenci s tem gostovanjem zadovoljni ter bodo napolnili dvorano svojega Prosvetnega doma.

Nušičev «Navaden človek» v V Gabrovcu

bo v nedeljo 27. t. m. ob 16. uri kulturni popoldan. Nastopil bo oktet s Proseka, ki ga poznamo že z raznih nastopov, kjer je povsod žel lepe uspehe in kriške pionirke z ruskim baletom. Prijatelji lepe ljudske umetnosti posetite to prireditev.

V PD «Simon Gregorčič»

bo v petek 1. februarja kulturni večer s predavanjem, recitacijami in petjem. Po sporedu bo redni letni občni zbor.

Kulturna prireditev v Rocolu.

V soboto 2. februarja bo v PD «Marušič» v Rocolu (gostilna pri Zajcu) kulturni večer na katerem bo nastopila mladinska dramska skupina PD «Cebulec» z veselo enodejanko «Svakinja» in domači pevski zbor. Ob tej priliki bo imel kratko predavanje tov. Aleksij Gerlanc. Vabljeni vsi člani in prijatelji.

V torek 29. t. m.

ob 20. uri bo občni zbor PD «Haas». Vabljeni vsi člani!

RAZMAH ZVEZE PIONIRJEV S.T.O.

VEDNO NAPREJ v bratskem sodelovanju

«Vedno naprej v bratskem sodelovanju» — pod tem geslom vrši Zveza pionirjev STO svoje delo med dečki in deklicami v našem mestu in v naših slovenskih vaseh. To je geslo, ki veže vsakega pionirja, da postane najboljši povsod: v šoli in doma, odkritosrčen s tovariši pri igri, dobro vzgojen, solidaren z otroki drugih narodov.

Zveza pionirjev, ki je bila uradno ustanovljena junija meseca preteklega leta, je že ustavila več oddelkov v okrajih in vaseh našega ozemlja. So pa še vasi, kjer niso bili še ustanovljeni pionirski oddelki, čeprav vršijo pionirji od časa do časa svoje delovanje. V Gabrovcu imajo pionirji že svoj oddelek. Dečki so mu dali naziv «tigrčki», dekliškega pisatelja in pesnika Iga Grudna. V Križu so imeli sestanek, na katerem je bilo prisotnih 73 dečkov in deklic. Obvezali so se, da bodo sklicali še en sestanek za vse kriške deklice in dečke, kjer bodo ustanovili svoj oddelek in skupine ter si izvolili svojega voditelja. V tem smislu se vodijo priprave tudi na Opčinah, Dolini in Nabrežini.

V pionirskih vrstah vlada veliko navdušenje. Treba je dokončati razdeljevanje izkaznic. In prav na lepi pionirski izkaznici se odraža geslo, ki je obenem obveza vsakega pionirja: «Vedno naprej v bratskem sodelovanju».

Pri tekmovanju za razdeljevanje novih izkaznic, so si zadali pionirski oddelki povsem resne obveze. Pionirji bodo povabili vse dečke in deklice, da se pridružijo tej veliki družini Zveze pionirjev STO.

Pionirji iz Križa so se obvezali, da bodo do polovice februarja vpisali v svojo organizacijo 100 dečkov in deklic. V Gabrovcu so se obvezali za 30 novih vpisov, v Nabrežini za 100. Kdo bo prvi dosegel cilj in prejel lepo nagrado?

Trije najboljši oddelki bodo prejeli krasna darila. Nagrajeni pa bodo tudi trije najboljši pionirji, ki se bodo še posebno izkazali pri vpisovanju novih.

Pionirska organizacija pa se ne bo ustavila pri vpisovanju in razdeljevanju izkaznic. Čakajo je še druge, velike in važne naloge. Demokratične vzgoja, ki jo hočemo nuditi našim najmlajšim. Vzgoja, ki pobija vsako nacionalistično poveličevanje ki ga hočejo vtepsti titovci našim malčkom, kakor tudi nacionalistično in šovinistično poveličevanje, ki ga skušajo vcepljati določeni italijanski krogi. Takih elementov, ki se hočejo prikazati kot vzgojitelji naših otrok, pa mi nočemo. Na noben način ne smemo dopuščati, da bi ti agenti nacionalnega sovraštva zastrupljali naše otroke. Pionirji so dečki in deklice, ki se učijo spoznavati otroke drugih dežel ter njihov šege in običaje. Pionirji spoštujejo kulturo drugih narodov in se učijo spoznavati sovjetske otroke, ki jih ljubijo z vsem srcem, kot ljubijo nesrečne jugoslovanske otroke. Slovenski in italijanski pionirji se učijo spoznavati, da ne obstajajo nikake meje sovraštva in da so si vsi otroci sveta med seboj bratje.

Globoka človekoljubna akcija naših pionirjev pri nabiranju škatelj mleka za korejske otroke bi morala privesti do resnega razmišljanja vse tiste, ki bi hoteli ustvarili celo med otroci tisto ozračje sovraštva, katero obstaja med odraslimi. Ne, pionirji STO se bodo vedno bolj utrjevali in oklenili svoje organizacije. Prizadevali si bodo, da se združijo vsi slovenski in italijanski otroci, ki bodo pokazali vsem staršem, naj si podajo roko, da bodo v enotnosti gradili boljši svet.

BOŽIČNA NOČ

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ

4. NADALJEVANJE

VI.

Ta čas, ko je gizdalinski vrag z repom in kozlovsko brado letal iz dimnika in zopet v dimnik nazaj, se je torba, ki jo je imel privezano ob pasu in v katero je bil spravil mesec, nepričakovano odprla, ko se je zadela ob kijuko v peči. Mesec je bil priliko izkoristil in poletel iz dimnika Solohinine bajte v nebo, na katerem je zdaj veličastno zaplaval. Ves svet se je nova zasvetil, nehalo je snežiti, kakor bi odrezal. Sneg je bleščal ko široko srebrno polje, posejano z milijardami in milijardami kristalnih zvezdic. Mraz je popustil. Na cestah so se prikazali v gručah fantje in dekleta z vrečami. Zaorile so pesmi in redka je bila bajta, pred katero se ne bi bili zbrali pevci.

Čudovito je bleščala luna! Ni mogoče prav opisati, kako lepo se je sukati v taki noči med gručo hohotajočih se in poštenih deklet in fantov, ki so pripravljeni na vse burke in šale, ali jih navdihuje taka veselo smejoča se noč. Pod debelim kožuhom je toplo, od mraza gorijo lica še živeje in sam vrag draži in vzpodbuja mladež k norčijam.

Cela gruča deklet z vrečami je vdrla v Čubovo bajto in obtožila Oksano. Ogrjušljiv krik, hohot in klepetanje je kar omamilo kovača. Vsi so hiteli praviti naši krasotici novice, praznili svoje vreče in bahato hvalili potice, klobase in krofe, ki so jih nabrali pri koledovanju. Oksana se je na vso moč zabavala; veselo je klepetala zdaj s to zdaj z ono podrugo in se venomer zohotala.

Z jezo in zavistjo je kovač gledal in poslušal to veselje in preklinjal koledne pesmi, ki jih je imel sicer tako rad.

«Odarka!» je vzkliknila Oksana in se obrnila k enemu izmed deklet. «Ti imaš nove čeveljčke. Oh kako so lepi! Pa obšiti z zlatom! Tebi se dobro godi, ti imaš fanta, ki ti kupi vse, česar ti poželi srce; jaz pa nimam nikogar, da mi kupil tako imenitne čeveljčke.»

«Ne žalosti se, prekrasna moja Oksana!» je vzkliknil kovač. «Prinesem ti čeveljčke, kakršnih ne nosi niti najimenitnejša vorjanka!»

«Ti?» je porogljivo odvrnila Oksana in pogledala nanj pošabno z viška. «Rada bi vedela, kje boš dobil čeveljčke, ki bi pristajali moj nožki. Razen če prineseš tiste, ki jih nosi carica.»

«Ha, ha, ha! Česa se ji ni zahotelo!» se je zahohotala gruča deklet.

«Da!» je nadaljevala ošabnica. «Ve ste mi vse priča: če mi kovač Vakula prinese čeveljčke, ki jih nosi carica, evo moje besede, da ga pri tisti priči vzamem za moža!»

Deklice so odvedle hudomušno lepotico s seboj.

«Le posmehuj se mi, le!» je govoril sebi kovač, ko je stopal za družbo. «Saj se tudi sam sebi smejem! Razmišljam in razmišljam, kje sem izgubil svojo pamet. Ne ljubi me — pa saj gre k vragu! Kakor da je na svetu samo ena Oksana! Hvala Bogu, še imamo lepih deklet na vasi! Kaj pa je takega na tej Oksani? Iz nje ne bo nikoli dobre gospodinje, samo hlišpati se zna in nič drugega. Dosti je tega! Čas je, da si izbijem iz glave to neumnost.»

Pa točno v tem hipu, ko je kovač sklenil, da se strezni, mu je zli duh predstavil smejoči obraz Oksane, ki mu je porogljivo dejala: «Prinesi mi, kovač, čeveljčke, pa te vzamem za moža!»

Gruče koledujočih, fantje posebej, dekleta posebej, so hitele iz ene ulice v drugo. Kovač pa je spešil po ulici, kakor na nič ne vidi in ne sliši.

VII.

Medtem se je bil vrag pri Solohi čisto zaljubil; poljuboval ji je roko s tako spoštljivo nežnostjo, kakor poljubuje naš predsednik popadjino roko, se prijemal za srce, vzdihoval in izjavil naravnost, da je pripravljen na vse, če ne zadovolji njegove strasti in njegove ljubezni ne poplača, kakor je treba; ali se bo vrgel v vodo ali pa zbežal naravnost v pekel. Soloha ni bila kruta in je bila skoraj pripravljena uslišati njegove prošnje, saj je bila itak z njim v zvezi, kakor vemo. Rada je videla, če so se ji hodili klanjat častilci in ni bila nikoli brez družbe. Ta večer pa je mislila, da bo sama, ker so bili vsi imenitnejši kozaki povabljeni na medeni narastek k dijaku. Prišlo pa je drugače: vrag ji je komaj razodel svojo željo, kar se zasliši trkanje po vratih in glas korenjaškega staroste. Soloha je hitro šla odpirat dver, vrag pa je urno zlezel v eno izmed vreč, ki so ležale po tleh.

Starosta je otresel s sebe sneg in je, potem ko je zvrnil kupico žganja, ki mu ga je natočila Soloha povedal, kako je bil namenjen k dijaku, pa se je na poti premislil, ker je začelo mesti. Ko je zagledal v njeni bajti luč, je zavil k njej, da božično noč preživi v njeni družbi.

Starosta še ni končal, ko se zasliši trkanje in glas dijaka. «Skrij me kamor koli,» je zašepetal starosta, «nočem tukaj srečati dijaka.»

Soloha je dolgo razmišljala, kam naj skrije takega životnega junaka. Naposled je izbrala največjo vrečo, v kateri je bilo oglje. Oglje je stresla v kad, debeli starosta pa je zlezel z brki, glavo in kapuco v vrečo.

Dijak je vstopil sopihajoč in mencaje roke. Povedal je, da ni bilo nikogar k njemu in da se je tega srčno razveselil, ker mu je bila s tem dana prilika, da nekoliko pogleda k njej; ni se ustrašil meteža in evo ga zdaj tu. Stopil je bliže, pokašljal, se nasmehnil, se s svojimi dolgimi prsti dotaknil njene gole polne roke in vprašal z glasom, ki je razodeval lokavost in samozavest. «Kaj pa je to, divna Soloha?» Ko je to rekel, je nekoliko odskočil nazaj.

«Kaj neki? Roka, Osip Nikiforovič!» je odgovorila Soloha.

«Hm! Roka! He, he, he!» se je smejal dijak in se sprehodil po izbi, zadovoljen sam s seboj, da je tako spretno začel.

«Kaj pa je to, dražestna Soloha?» je vprašal dijak, ko je vnovič pristopil k njej, se rahlo dotaknil njenega vratu in zopet odskočil nazaj.

«Kakor da niste sami videli, Osip Nikiforovič!» je odgovorila Soloha. «Vrat, na vratu pa ogrlica.»

«Hm! Na vratu ogrlica! He, he, he!» Dijak se je vnovič sprehodil po izbi, mencaje roke.

«In kaj je to, prelestna Soloha?...» Ni znano, česa se je hotel sladnostni dijak sedaj s svojimi dolgimi prsti dotakniti, zakaj ta hip se začuje trkanje in glas kozaka Čuba.

«Moj Bog, tujec!» je prestrašeno vzkliknil dijak. «Kaj bo, če se... zve, kje sem bil? Po vsej vasi bo šlo in naposled izve še oče Kondratij...»

Dijak pa se ni toliko bal očeta Kondratija, kolikor ga je bilo strah svoje zakonske polovice, ki je itak že izpulila iz njegove debele kite (vse osebe, ki so opravljale cerkvena opravila, torej tudi dijak, se niso smele striči in so nosile dolge lase, da jih je bilo treba včasih spletati v kito) toliko las, da je bila že čisto tenka. «Za božjo voljo, krepostna Soloha» je prosil, tresoč se po vsem telesu: «Vaša dobrota, kakor je pisano v evangeliju svetega Luke, poglavje tri in... tri in... Zopet trka, Bože moj, zopet! Oh, skrijte me vendar kam!»

Soloha je stresla v kad oglje iz druge vreče in dijak, ki je bil bolj suh, je zlezel vanjo in sedel čisto na dno, tako da je bilo mogoče nasuti nanj še za pol vreče oglja.

«Zdravstvuj, Soloha!» je hrupno pozdravil vdovo Čub. «Ti me nisi pričakovala? Ali res ne? Pa te nemara nisem motil?» je nadaljeval Čub veselo in napravil tak obraz, da ni bilo težko uganiti, da si je njegova nerodna glava prizadevala izmisliti si kakšen prav oster in sijajen dovtip. «Mogoče sta se s kom dobro zabavala kaj?... Mogoče si koga že kam skrila pred menoj?» Čub se je iz samega navdušenja, da se je tako imenitno pošalil, široko zasmejal; kar prevzemalo ga je zmaglavno veselje da samo on uživa naklonjenost Solohe. «Soloha, zdaj mi pa natoči žganjice. Kar grlo mi je zamrznilo od tega prokletega mraza. Da je moral Bog poslati tako noč ravno pred Božičem! Kako je mrazilo, Soloha, kako!... Čisto okostenele so mi roke, kar odpeti ne morem kožuha! Kako je divjal vihar!...»

«Odpri!» se je zaslišal glas na ulici; hkrati je nekdo potrkal na vrata.

«Nekdo trka na vrata,» je šepal Čub, ki je prisluhnil.

«Odpri!» je zakričal nekdo se glasneje.

«To je kovač!» je vzkliknil Čub in se prijel za kučmo. «Poslušaj, Soloha, skrij me, kamor hočeš; za nič na svetu nočem srečati te proklete mrcine. Naj bi temu pasjemu sinu zrasle pod oči bule, velike ko senena kopica!»

Soloha, ki se je tudi sama ustrašila, je kakor norca begala sem in tja in vsa zmešana dajala Čubu znak, naj zleze v vrečo, v kateri je že sedel dijak. Ubogi dijak ni smel niti zakašljati ali zastokati, da se ne bi izdal, ko se je vsedel težki kozak naravnost na njegovo glavo in mu stisnil senci s svojimi čisto zamrzlimi škornji.

Kovač je stopil v izbo in se je, ne da bi spregovoril besedico in snel kučmo, zvalil na klop. Precej se je videlo, da je slabe volje.

Medtem ko je Soloha zapirala dver, je zopet nekdo potrkal. To je bil kozak Sverbiguz. Tega ni bilo več mogoče stlačiti v vrečo, ker take vreče sploh ni bilo več mogoče najti. Bil je namreč debelejši ko starosta in večji ko Čubov kum. Zato ga je Soloha peljala v vrt, da bi tam izvedela, kaj ji ima povedati.

Kovač se je raztreseno oziral po vseh oglih bajte in poslušal pesmi kolednikov, ki so se razlegale po vsej vasi; naposled se je njegov pogled ustavil na vrečah. «Čemu se valjajo tukaj te vreče? Že davno bi jih bilo treba spraviti, kamor treba. Zaradi te bedaste ljubezni sem prišel že ob vso pamet. Jutri je praznik, v bajti pa je še vse narobe. Treba je odnesti tega vraga v kovačnico!»

Kovač je počenil zraven vreč, jih trdo zavezal in jih skušal zvaliti na pleča. Toda njegove misli so bile drugje; drugače bi bil slišal, kako je Čub vzdihnil, ko je vrv, s katero je kovač zavezal vrečo, priščipnila tudi njegove lase, in kako je tudi debeli starosta precej glasno zastokal.

«Ali si res ne morem izbiti iz glave ničvrednice Oksane?» si je dejal kovač. «In vendar kakor nalašč mislim samo nanjo. Čemu me misel nanjo preganja noč in dan? Hudiča, zdi se, da so vreče težje ko prej. Kakor da je v njih še kaj drugega razen oglja. Kakšna šema sem! Čisto sem pozabil, da nisem več stari. Svojčas sem mogel zviti v rokah petico ali konjsko podkev in jo zopet zravnati, zdaj pa ne dvignem niti vreč z ogljem. Kmalu me bo že sapa prevrnila. — Ne!» je vzkliknil in se ohrabril. «Saj nisem baba! Z menoj se ne bo nihče norčeval! Deset vreč vzdignem, če treba!» In junaško je zvalil na pleča vreče, ki bi jih tudi dva velikana ne zmogla. «Tudi to ponesem s seboj,» je nadaljeval in vzdignil malo vrečo, v kateri je čepel vrag, zvit v klopčič. «Tukaj, se mi zdi, sem položil svoje orodje.» S temi besedami je zapustil izbo in zažvižgal pesem: «Ne bo me žena, ne, za nos vodila...»

(Se nadaljuje)

TU PA TAM...

TRSI SO OD KROKODILA — *Pravijo, da ima krokodil zelo trdo kožo, ob kateri se odbija celo puškina svinčenka. In vendar obstajajo še druge «sorte beštij», ki imajo vsekakor tršo kožo od krokodila samega. Veretno ste že uganili kdo so. Seveda, prav titofašisti so tista zmes med krokodilom in človekom, ki imajo kožo, res «a prova di bomba», želodec pa tak, da bi jim ga po pravici zavidal vsak, še tako izurjen indijski fakir, ki vam požira žeblje, steklo in druge ropotije, kot bi mi n. pr. pojedli kos lepo dišeče pečenke.*

Koliko političnih klofut in brc so prejeli titofašistični podrepniki od objave resolucije I. U. dalje. Kakor koli so samo pomolili svoj titovski trobec, povsod jih je, bodisi slovensko kakor tudi italijansko delovno ljudstvo nagnalo, kot se nažene steklega psa. Kljub vsem klofutam in brcam pa se plazijo po vseh štirih ter hočejo prepričati celo ljubljansko «sivo eminenco», da se še vedno držijo krepko na obeh nogah.

Med brezštevilne politične klofute, ki so jih titofašisti vpisali v svoj «kredit», spada tudi zadnja, ki so jo prejeli prejšnji teden od tobačnih delavk. Ker niso mogli na noben način do tobačnih delavk, so titofašisti kot prave hijene izkoristili priliko velike nesreče in se jim hoteli prikupiti z nekaj darili in šopki cvetlic. Ceprav so bile uboge delavke še omamljene od zatrupitve, so pa imele kljub temu še toliko zavesti in so takoj opazile, da imajo ta «darila» še svež duh po znoju in žuljih nesrečnih jugoslovanskih delavcev in kmetov. Vsa komedija človekoljubnosti» titovskih podrepnic je namreč smrdela že uro daleč po običajni titofašistični politični špekulaciji. In tako so romala darila takoj naravnost v uredništvo «Primorskega», kjer so napravili verjetno zelo kisel obraz. Seveda so titofašisti začeli cviliti o «teroriziranju» in «ustrahovanju» tobačnih delavk. Take titovske bajke pa so že prestare, da bi jim še kdo verjel. Zaman je vsako cviljenje, brca je pač brca in ta se ne da zbrisati. Zato naj jo titofašisti lepo vpišejo med svoje politične «uspehe». Radovedni pa smo le, kako visoko bo tokrat poskočil ljubljanski «federale», ko mu bodo «fedelissimi della prima ora» servirali poročilo.

PO KRALJIH IN CESARJIH SE JIM TOŽI — *Vse zgleda, da je «Katoliškemu glasu» zelo žal po tistih «zlatih časih», ko so sedeli na raznih evropskih prestolih kronani mogotci. Tej svoji žalosti daje duška v članku «trije kralji brez kraljestva», kjer v milih podobah prikazuje življenje in upe treh izmed pijavk narodov, ki jim je ljudstvo prevrnilo tron ter jih nagnalo. Zgodbico o treh «revežih», ki čakajo povratek na prestol je «Katoliški» sicer pobral iz knjige nekega časnikarja, ki se mu najbrže tudi zelo toži po kronanih buticah. Vendar pa ni dvoma, da bi bilo slovensko klerikalno glasilo tudi od svoje strani še posebno veselo, ako bi se ti «upi» uresničili.*

Saj sami priznavajo ko pravijo: «normalen poznavalec razmer bi dejal, da so njihova upanja prazne iluzije. Vendar pa hodi zgodovina često svoja muhasta pota, ki niso vedno logična». *Torej po teh «muhastih» poteh naj bi se zopet vrnili Umbertino v Italijo, don Juan v Spanijo in pariški grof Henrik na prestol v Francijo. Cudno, da «Katoliški» ne omenja tudi Petrčka, ki verjetno še ni dosanjal svojih «poslednjih sanj».*

Naj le upajo in sanjajo. Zgodovina človeštva ni tako «muhasta», kot bi jo rad videl «Katoliški». Njemu bi se prav posebno prilegla svetopisemska prispodoba, seveda primerno prikrojena: Prej bo šla kamela skozi uho šivanke kot... «pretendenti» kron zopet na prestole.

Izjava skupine SIAU občine Repentabor

Skupina občinskih svetovalcev SIAU za občino Repentabor izjavlja, da Stefanija Skabar, ki je bila izvoljena na volitvah leta 1949. za občinsko svetovalko na listi SIAU, ne zastopa več skupine SIAU in ne volivcev, ki so oddali svoj glas za navedeno listo in to, ker je povsem odkrito prešla, iz izrecno osebnih koristi v tabor titovskih izdajalcev.

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

PREKO MILIJON prispevkov za pravdo

Pohvalna požrtvovalnost Občin

(Nadaljevanje s I. strani)

Pertot Ivan 100, Pertot Marij 50, Prosvetno društvo Nabrežina 1.000, Peric Hamlet 200.

Sledijo Posudetti 100, Visintini Ivana 300, Bogatec Ida 150, Pinsky Oreste 500, Tondon Luigi 500, Malesič Gianna 100, Hreščak Luisa 1.000, Hreščak Luisa 100, Grion Leone 500, N. N. 150, Novak Just 200, Tendella Josip 1.000, N. N. 200, N. N. 200, Gelsi Carlo 200, Masiero Luciano 200, N. N. 50, Bonazza Angelo 200, Trampuš Pierino 50, Marsi Giacomo 100, Križnič Ana 100, Petersemolo Alfredo 100, Fonda Ivanka 100, Vatta Aldo 50, Colin 55, De Carli Vittorio 55, Blokar Lidija 50, Moranič Ida 100, A. F. 100, Grahonja L. 100, Mezgec Josipina 100, Budicin Valerija 100, Likar 50, Sossi Josip 100, Boretto Magda 1.000, Milazzi Ernesto 500, Meula Uci 200, Meula Mario 500, Depist Celestina 150, Vatta Giovannina 100, Giovannini Ivanka 400, Runtini Karmela 250, Kus Jakob 200, Kus Bruno 100, Fonda Mario 200, Mirussi Giovanna 50, Vatta Stefanija 100, Fondeglia 50, Norma 50, Barič 100, Giulio 100, Grdovič Karel 100, Marussi Marcello 100, Scrupeti 100, Gruden Viktor 200, Gruden Karel 100, Mlač Anton 100, Vergineila Elio 100, Vekjet Anita 100, Triglav Karel 100, C. Fonda 200, Legiša Ivan 100, Legiša Marjan 100, Pahor Jožef 100, Kolmar Franc 100, Kolmar Jožef 100, Pedri Avgust 100, Legiša Viktor 100 Semolič Jožef 200.

Od slovenskih vasi, ki vse brez izjeme vsakodnevno prispevajo, so se v tem tednu posebno izkazale Opčine, kjer so prispevali: Hreščak Ivan 1.000, Hrovatin Angel 200, Rončelj Ferdinand 500, Sosič Nando 200, Suligoj Danilo 1.000, Garadello Antonio 200, Mogonič Mario 100, Purič Imko 100, Iviani Luciano 100, Veklič Mario 100, Veklič Karel 100, Sosič Radko 100, Lazzi Guido 100, Picini Francesco 100, Stopar Franc 300, Bajšček I. 500, Bajc E. 100, Sosič Peter 500, Guglielmi Rudi 100, Sosič Miroslav 200, Ivasič Miroslav 300, Poljak Anton 200, Vilfan 500, Vaclik Emil 100, Bole Bruno 400, Bratoš Vladimir 1.000, Sosič Erminij 500, Sosič Ferdinand (Bakalin) 100, Gora Sergij 100, Vidan Vincenc 100, Hrovatin Stano (oštir) 500, Hrovatin Karel 50, Mahnič Frac 500, Sosič Ferdinand 100, Malalan Josiphina 300, Bratos Ferdinand 200, Milič Nardo 100, Kalin Slavko 100, Tence Mario 100, Sosič Rudolf 100, Daneu Andrej 50; obenem je bilo na prazniku razdeljevanja partijskih izkaznic nabranih med tovariši 10.000 lir.

V Tržaškem arzenalu so za obranitev partijske imovine prispevali naslednji delavci: Radovini 250, Grusovin 250, Sirca 20, Dimič 100, Ljubič 100, Bocci 200, Palotta 100, Sirca 100 Opara 200, Dagnelut 40, Brusca 50, Zambon 100, Lanza 100, Peroša 100, Andreuzzi 50, Degrassi N. 60, Duse 100, Epeira 100, Sponza 50, Degrassi II 50, Minca 100, Furlan 200, Benvenuti 30, Crevatin Albino 500, Radin Enrico 100, Žerjal Stanislav 100, Derin Josip 100, Celkar Renata 100, Malič Franc 100, Pizzamus Giovanni 100, Crevatin Mihael 100, Balbi Giuseppe 50, Gustini Alberto 100, Fermo Giovanni 100, Riccobon Tullio 100, Presenti Silvano 100, Strain Ivan 100, Nicolini Pietro 100, N. N. 100, Krasna Solieri 100, Vojnovič Tomaž 300, Fontanot Pavel 100, Dežjot Franc 100, Lutescher Ermenegildo 100, Giacomin Egidio 100, Beccari Franc 200, Cesanelli Attilio 300.

ZAHVALA — Družina Ivana Vodopivec iz Šempolaja se toplo zahvaljuje vsem, ki so na kateri koli način pomagali in sočustvovali ob bridki izgubi sestre Marije. Iskrena zahvala tudi šempolajskemu župniku za brezplačno opravljeni obred.

SLOVESNI PRAZNIKI V PARTIJSKIH SEKCIJAH

S tem tednom zaključeno razdeljevanje izkaznic KP

S tem tednom je pretežna večina naših sekcij zaključila razdeljevanje partijskih izkaznic za tekoče leto. Ta pomemben dogodek v življenju naše Partije je bil obenem najdostojnejša proslava obletnice smrti velikega učitelja Lenina, ki je potekala 21. t. m., ter istočasno proslava 31. obletnice ustanovitve Partije. Z dovršitvijo te prve naloge so komunisti osredotočili svoje sile v vztrajno delo za nadaljnjo razširitev partijskih vrst z novimi člani.

Na svečanem prazniku razdeljevanja izkaznic, ki je bil preteklo soboto v **Miljah** sta bila prisotna senator tov. Felice Platone, generalni sekretar naše Partije ter drugi člani IK. Za ta slavnostni dogodek je bila dvorana Ljudskega doma lepo okrašena. Praznika so se udeležili komunisti, prijatelji in simpatizerji, iz Milj in ostalih vasi okraja. Kratek nagovor je imel v slovenščini tov. Čok, član celice iz Plavij. Sledil je govor sekcijskega sekretarja tov. Postogne, ki je predstavil dragega gosta tov. Platone. V svojem govoru je tov. Platone, burno pozdravljen od vseh prisotnih, prinesel pozdrave slavne Komunistične partije Italije in vseh italijanskih tovarišev ter poudaril pomen in važnost trde borbe, ki jo vodijo slovenski in italijanski tovariši pod zastavo internacionalizma tik ob meji z nesrečno cono B, kjer vlada titovski teror. Tov. Vidali pa je še posebej podčrtal težke pogoje, v katerih se mora boriti naše prebivalstvo. Po govorih je sledilo razdeljevanje nagrad najboljšim celicam miljske sekcije.

Sledil je nato pester kulturni spored z nastopom pevskega zbora iz Elerjev, godbe iz Campor in recitacijami tov. Zore Košutove.

Istega dne so razdelili partijske izkaznice tudi v sekciji **«Tomažiča»**, kjer je imel tov Leban obenem proslavni govor ob obletnici smrti tov. Lenina. V imenu IK pa je govoril tov. Destradi. V teku praznika se je 15 tovarišev naročilo na «Lavoratore».

Tudi na **Greti** je vladalo v soboto zvečer praznično razpoloženje. Razdeljene so bile izkaznice Partije in komunistične mladine. Proslavo Lenina je imel tov. Cermeli. V teku slavnosti so nabrali med prisotnimi 3200 lir za nadaljevanje pravde proti titovski ske imovine.

V nedeljo popoldne je bilo svečano razdeljevanje izkaznic v **Podlonjerju**, kjer je imel slavnostni govor tov. Siškovič Karel. Tov. Roncelj je imel nagovor mladim komunistom, ki so tudi prejeli nove izkaznice. Na slavnosti je nastopil združeni pevski zbor Podlonjer-Sv. Ivan.

V ponedeljek je bil praznik razdeljevanja izkaznic v Ljudskem domu pri **Sv. Jakobu**, kjer je bil prisoten tov. Vidali. Razdeljene so bile izkaznice članom celic okraja in komunistom iz ladjedelnice Sv. Marka. V svojem pozdravnem nagovoru je generalni sekretar naše Partije, ki je obenem proslavil obletnico smrti Lenina in 31. obletnico ustanovitve KP, še posebej podčrtal važnost močne in široke Partije ter vzpodbudil tovariše za nadaljnje vztrajno delo v vrstah naših simpatizerjev za pristop v partijske vrste. Istega dne so razdelili izkaznice v sekciji **Dreherja**, kjer je bil prisoten za IK tov. Cermeli. V četrtre in petek so bile slavnostne razdelitve za sekcijo **Curiel** ter v četrtek tudi v **Trebčah**.

* * *

Danes ob 20. uri bodo prazniki razdelitev partijskih izkaznic v naslednjih sekcijah:

V **KRIZU**, kjer bosta prisotna tov. Vidali in Marina. V krožku **Tomažič**, kjer bodo razdelili izkaznice komunistom iz Tržaškega arzenala. Za IK bo prisoten tov. Pogassi. Pri **Magdaleni** pa bosta zastopala IK tov. Destradi in Poccecai. Za sekcijo **Pečar** bodo razdelili izkaznice v navedenem krožku. Prisostvoval bo tov. Siškovič. Danes bodo obenem razdelili partijske izkaznice tudi v podsekciji **ROCOLA**, kjer bo prisostvoval tov. Jaksetich. V petek 1. februarja bo pa praznik razdelitve izkaznic v **Skednju** ob prisotnosti tov. Siškoviča in Calabria.

„Hlapec Jernej" v Škednju

V petek, 1. februarja ob 20. uri uprizori v Skednju dramska skupina P. D. Valentin Vodnik» iz Doline s sodelovanjem Ljudskega odra iz Trsta Cankarjevo dramo «Hlapec Jernej in njegova pravica».

KORISTNA POBUDA Zveze malih posestnikov

Uspeh konferenc o Vanonijevi reformi

Kakor znano, je razširitev Vanonijeve reforme na naše ozemlje naletela na docela upravičeno ogorčenje ne samo med kmetovalci, marveč tudi med malimi trgovci in obrtniki. Že v začetku se je pokazala nujna potreba splošne akcije za spremembo zadevnega zakona, bodisi kar se tiče roka prijave kakor tudi nekaterih členov ukaza štv. 169.

Zveza malih posestnikov je že predložila VU zahtevo za podaljšanje prijavnega roka ter spremembo zakona kot takega. Toda njeno prizadevanje za zaščito koristi prizadetih slojev se ni omejilo samo na ta korak. V teku zadnjih dveh tednov je organizirala v raznih vaseh našega podeželja vrsto konferenc, na katerih so njeni zastopniki tov. Gerbec, Markovič in dr. Sajovitz tolmačili prisotnim kmetom, obrtnikom in malim trgovcem to ponesrečeno davčno reformo in vse njene težke pomanjkljivosti. Obenem so podrobno pojasnili zahteve, ki jih postavlja ta kmečka organizacija tukajšnji vrhovni oblasti za zaščito koristi prizadetih davkoplačevalcev.

Prejšnji teden so bile konference v Borštu in Mačkovljah. V tem tednu pa na Opčinah, v Sv. Barbari in Camporah. Razen tega ima ZMP v programu nadaljnje konference tudi za druge vasi podeželja in za okolico.

Velika udeležba na vseh konferencah nam dokazuje da je ta problem globoko občuten ne samo med kmetovalci, marveč tudi med malimi trgovci in obrtniki, ki prihajajo na te konference v velikem številu. Vsi udeleženci so zagotovili, da bodo dali vso svojo podporo širokopotezni akciji Zveze malih posestnikov za spremembo zadevnega zakona. Soglasno so obenem odobrili zahtevo za podaljšanje roka prijav do 30. junija t. l.

* * *

Zveza malih posestnikov poziva vse kmetovalce, male posestnike itd., ki so že prejeli formularje za davčno prijavo na podlagi ukaza VU št. 169 (Vanonijev zakon), da se za izpolnitev prijave in katero koli pojasnilo obrnejo na sedež v ul. Zonta 2, I. nadstr., kjer je na razpolago vsak dan od 8.30 do 13. ure izvedenec v davčnih zadevah.

NEDELJSKA SVEČANA PROSLAVA

Leninovi nesmrtni nauki kažipot naši borbi

V nedeljo zjutraj je bila v Kinu ob morju svečana proslava obletnice smrti velikega učitelja vsega delovnega ljudstva tovariša Lenina. Spominski govor je imel tovariš senator Felice Platone, ki ga je tov. Marina ob otvoritvi predstavila kot zavednega in vztrajnega borca za pravice delavskega razreda, ki je svoj čas deloval tudi v Trstu, v uredništvu glasila «Il Lavoratore».

Tovariš Platone je prisotnim živo orisal življenje tovariša Lenina, uspehe njegovega delovanja in plodove, ki jih še danes žanje njegovo delo, ko delovno ljudstvo vsega sveta sledi njegovemu vzgledu in naukom. Spomin na velikega učitelja ne samo da ni oslabel, temveč je v nas vedno bolj živ prav zato, ker so nam njegovi nauki dragoceno izročilo, katerih se poslužujemo v vsem našem delovanju.

Govornik je posebno poudaril, da mora biti Leninov nauk o narodnostnem vprašanju, ki ga je pozneje še bolj razvil tov. Stalin, nam, tržaškim komunistom dragocen voti slovenskemu in italijanskemu nacionalizmu, proti ameriškemu imperializmu in titovstvu. V tržaškem položaju, kjer sta na pozornici dva nacionalizma, ne more nobena rešitev, ki jih predlagata ena ali druga stran rešiti tržaškega vprašanja, ne da bi neizogibno prinesla s seboj zatiranje ene od dveh narodnosti. Rešitev tržaškega vprašanja, ki jo predlaga slovenski ali italijanski šovinizem, ne bi bila samo v škodo delavskega razreda našega področja, temveč bi tudi obsodila nas in buržoazijo obeh narodnosti na suženjstvo pod tujim imperializmom. Rešitev našega vprašanja je možna samo na podlagi nauka Lenina, ki vidi rešitev vseh narodnostnih vprašanj v duhu proletarskega internacionalizma.

Tov. Platone je tudi omenil, da je obiskal Milje in vasi v miljskih hribih, kjer prav v duhu proletarskega internacionalizma živijo in se borijo delavci obeh narodnosti ter nudijo s tem najbolj prepričljiv dokaz o pravilnosti Leninovega nauka in o veliki zavednosti tržaškega delovnega ljudstva.

Proslavo je zaključila tov Marina, ki se je v imenu vseh številnih prisotnih zahvalila govorniku in obljubila, da se bomo v duhu proletarskega internacionalizma še nadalje skupno borili do zmage.

Pogreb matere zgoniškega župana

V visoki starosti 80 let je v torek preminula v Saležu Frančiška Pirc, mati zgoniškega župana tov. Alojza Pirca, ki je bila tudi zvesta bralka našega lista.

Pogreb, ki so se ga udeležili v velikem številu domačini in vaščani iz ostalih vasi občine, je bil v sredo popoldne. Kmalu po 15. uri je krenil žalni sprevod izpred hiše žalosti proti Zgoniku, kjer so na tamkajšnjem pokopališču pokojnico pokopali. Na čelu sprevoda so nosili večje število vencev. V sprevodu pa so bili med drugimi tudi naš občinski svetovalec tov. Pogassi, ki je zastopal IK Partije ter skupno s tov. Košuto našo občinsko skupino. Prisotni so bili nadalje dolinski župan tov. Lovriha in miljski župan tov. Pacco, tov Slavec in nabrežinski župan g. Kralj ter številni svetovalci zgoniške občine.

Domači pevski zbor je pod vodstvom pevovodje tov. Hermana Milača zapel žalostinke na domu pokojnice in ob odprtem grobu.

Izrazom sožalja, ki jih je poslal IK KP STO težko prizadetemu tov. Pircu, se pridružuje uredniški kolektiv «Dela». Toplo sožalje tov Pircu, njegovi družini in vsem ostalim svojcem izreka tudi celica KP in vse demokratične organizacije iz Saleža.

TEDENSKE NOVICE

Na zasedanju Glavnega sveta Zveze enotnih sindikatov, ki se je zaključilo prejšnjo soboto je bil sprejet predlog Izvršnega odbora za sklicanje IV. rednega kongresa ZES. Sklenjeno je bilo, da se bo vršil kongres v dneh 4. in 5. aprila t. l.

*** Draginjska doklada industrijskih delavcev se bo za razdobje februar - marec povišala za eno točko in to na podlagi ugotovitev paritetične komisije pri Osrednjem statističnem uradu, ki je vzela za podlago porastek cen v novembru in decembru 1951.

*** V nedeljo 3. februarja ob 9.45 bo v gledališču Rossetti javna debata med generalnim sekretarjem naše Partije tov. Vidalijem in tajnikom Socialistične stranke Julijske krajine prof. Lucio Lonza. Snov debate: «Problem Trsta v današnjem obdobju». Za debato vlada v vseh tržaških političnih krogih izredno zanimaje.

*** Na zasedanju, ki je bilo v sredo, je občinski svet v Miljah odobril resolucijo, ki jo je predložil svetovalec tov. Santalesa, s katero zahteva razpis občinskih volitev v teku prvega šestmesečja tega leta ter da ostane v veljavi sedanji volilni zakon.

* * *

*** Pri padcu na domačem stopnišču se je v soboto zjutraj smrtno ponesrečil 55-letni natakar Antonio Tonini, bivajoč v ul. Risorta 5. Pri povratku z dela se mu je v temi verjetno spodrsnilo na stopnicah, ki vodijo v klet, zgubil je ravnotežje in se zvalil po stopnišču ter udaril z glavo ob kamnite stopnice. Nezavestnega in brez vsakega znaka življenja ga je našla njegova žena, ki je poklicala na pomoč stanovalce. Zdravnik RK je ugotovil smrt zaradi počene lobanje.

*** Preteklo soboto ob 23. uri je umrl v tržaški bolnici 55-letni Josip Novak, bivajoč v. ul. Trento 5. V bolnico je bil prepeljan z avtoambulanto še v petek okrog 18. ure. Našli so ga pijanega in v nezavesti v ul. Macchiavelli. Dežurni zdravnik ga je sprejel na opazovalni oddelek. Sele v soboto zjutraj, to je celih 14 ur po sprejemu, so prijutranjem pregledu bolnikov zapazili, da ima težke rane na glavi. Njegovo stanje pa je bilo takrat že povsem obupno. Sicer so ga takoj prenesli na kirurgični oddelek, toda bilo je že prepozno.

*** Tragične trenutke je nevomno preživel v ponedeljek potapljač Edgardo Beverini, star 42 let, bivajoč v Spezi. Pri delu okrog potopljene ladje «Cavour», ki leži na dnu morja v našem pristaništu se je zaplela dovodna cev za zrak. Čim je zapazil, da mu primanikuje zraka je dal takoj znak z vrvjo in so ga še pravočasno potegnili na površje. Ko so ga prenesli na kopno je bil že v nezavesti. Z inekcijami in dolgotrajnim umetnim dihanjem se je zdravniku RK končno posrečilo, da ga je spravil k zavesti. Prepeljali so ga v bolnico, kjer bo moral ležati kakih 10 dni.

*** Iz hangarja 72 v novi prosti luki, kjer ima svoje skladišče tvrdka SAIMA je na zagoneten način izginilo 35 vreč kave v teži 21 kvintalov. Tvrdka trpi škodo v znesku 1 milijona 680 tisoč lir. Policija je uvedla preiskavo.

* * *

Glavni stan policije opozarja vse prebivalce naše cone, ki so v posesti strelnega orožja na stisnjeni zrak ali slično, da bodo morali imeti za slednje orožno dovoljenje in to na podlagi čl. 42 zakona o javni varnosti.

*** V dneh od 17. do 23. t. m. se je v tržaški občini rodilo 62 otrok, umrlo je 75 oseb, porok pa je bilo 32.

Dramska družina PD «V. Vodnik» iz Doline, ki je preteklo nedeljo nastopila v Avditoriju s Cankarjevo dramo «Hlapec Jernej in njegova pravica».

ŠPORT

NOGOMET

Enajstorice druge kategorije bodo jutri počivale. Odigrale se bodo edino le tekme med nogometnimi četami I. kategorije in Costalunga - Vesna, v Trebčah ob 8.45; Arzenal - Primorje P.K., v Nabrežini ob 10.30; Skedenj - Tovarna strojev, v Boljuncu ob 01.30; Sv. Jakob - Pristaniščniki, v Trebčah ob 10.45; Sv. Marko-Rojan, v Trebčah ob 14.30; Rozandra - Kolonja, v Boljuncu ob 14.30. Počiva Frausin.

Lestvica za I. kategorijo

Frausin	11	7	3	1	30	10	17
Pristanišče	11	5	5	1	19	7	15
Costalunga	11	7	1	3	22	13	15
Rozandra	11	6	3	2	18	16	15
Primorje PK	11	6	2	3	26	17	14
Sv. Jakob	10	6	1	3	27	17	13
Skedenj	11	4	4	3	19	11	12
Vesna	10	3	2	5	16	21	8
Arzenal	11	3	2	6	22	33	8
Sv. Marko	11	3	1	7	11	26	7
Rojan	10	2	2	6	19	26	6
Kolonja	11	3	0	8	15	27	6
Tov. strojev	11	2	0	9	16	35	4

Lestvica za II. kategorijo

Proleter	8	6	0	2	25	11	12
Corale	8	4	3	1	23	13	11
Partizani	8	5	1	2	21	18	11
Trebče	8	4	1	3	26	17	9
Virtus	8	3	3	2	14	11	9
Opčine	8	4	1	3	19	19	9
Cebulec	8	2	0	6	12	23	4
Nabrežina	8	1	2	4	13	23	4
Union	8	1	1	6	7	25	3

KOSARKA

I. kategorija moški: Skoljet-Sv. Alojz, na Skoljetu ob 9; Frausin-Skedenj, v Miljah ob 9.45; Inter-Magdalena, na Skoljetu ob 11; Vrdela - Arzenal, na Skoljetu ob 15.15.

II. kategorija moški: Rinaldi-Pristaniščniki, na Skoljetu ob 16.30; Inter - Sv. Marko, na Skoljetu ob 14; Aquileia - Skedenj, v Aquileji ob 14.30; Frausin - Pristaniščniki, v Miljah ob 10.30. Počiva Inter.

Lestvica za I. kategorijo

Magdalena	4	4	0	0	167	99	8
Inter	4	4	0	0	188	152	8
Vrdela	4	3	0	1	136	128	6
Frausin	4	2	0	2	247	201	4
Arzenal	4	2	0	2	157	160	4
Skedenj	4	1	0	3	125	135	2
Skoljet	4	0	0	4	120	217	0
Sv. Alojz	4	0	0	4	126	174	1

Lestvica za II. kategorijo

Rinaldi	4	4	0	0	104	84	8
Inter B.	4	3	0	1	159	117	6
Pristanišče	3	1	1	1	73	69	3
Sv. Marko	3	1	1	1	85	86	3
Aquileia	3	1	0	2	90	102	2
Tov. strojev	4	1	0	3	83	122	2
Skedenj	3	0	0	3	62	76	0

Ženske ekipe

Pristanišče	3	3	0	0	99	37	6
Aquileia	3	3	0	0	69	34	6
Frausin	3	2	0	1	78	67	4
Skedenj	3	1	1	1	63	80	3
Sv. Alojz	4	1	1	2	81	83	3
Inter	4	1	0	3	53	98	2
Skoljet	4	0	0	4	64	108	0

TEK ČEZ DRN IN STRN

Jutri bo v Rojanu druga tekma v teku čez drn in strn, veljavna za prvenstvo STO, ki jo organizira PD Kraljič Zbirališče tekmovalcev ob 9.30 pred gostilno Mislej v ulici Pratello.

Kmetijski delavci zahtevajo povišanja

Naše kmete bo nedvomno zanimalo vprašanje zvišanja mezd kmetijskih delavcev, ki so ga slednji postavili potom svojih sindikalnih organizacij. Za povoljno rešitev tega problema so se na Uradu za delo dvakrat sestali zastopniki posestnikov in zastopniki kmetijskih delavcev. Ker ni prišlo do sporazuma, je bil določen ponoven sestanek, ki bo prihodnji torek. Posestniki so od svoje strani predlagali prilagoditev cene hrane, ki jo prejemajo kmetijski delavci pri gospodarjih. Vsota, ki je bila določena na podlagi pogodbe, namreč ne odgovarja več današnjim cenam živil, ki so v tem času znatno poskočile.

Vsekakor pa izgleda, da bo prišlo na prihodnjem sestanku do končne rešitve tega problema in sicer tako, da bodo pravilno zaščitene koristi obeh strank.

Čim bo dosežen sporazum bo naš list objavil lestvico povišanih mezd in nove cene za hrano.

Pomemben uspeh enotne in odločne borbe tobačnih delavk

Izplačali jim bodo vse dnevnice - Predlogi za rešitev spornega vprašanja odpustov v ladjedelnici Sv. Marka

Z odločnim in enotnim nastopom so si tobačne delavke končno tudi priborile prvo zmago. Kakor znano, so bile v tem tednu številne delegacije delavk pri conskemu predsedniku, na Uradu za delo, Vu in pri škofu Santinu. Predstavnikom oblasti so postavile upravičene zahteve za izplačilo dnevnic, ki so jih izgubile zaradi zapore tovarne, nadalje za izboljšanje mezdnih in delovnih pogojev. V podkrepitev svojih zahtev so borbene tobačne delavke tudi disciplinirano manifestirale po tržaških ulicah. Po daljšem oklevanju in zavlačevanju je ravnatelj tobačne tovarne končno vendar le zagotovil, da jim bodo danes izplačane vse dnevnice. Pomembni uspeh, ki so ga dosegle tobačne delavke je nedvomno sad njihove vztrajne borbe in prizadevanj zastopnikov ES tov. Tominca, Muslina in Tomasellijeve, ki so jim nudili vso oporo in pomoč.

Pred tobačne delavke pa se postavlja sedaj še drugo, nič manj važno vprašanje. Posebna preiskovna komisija, ki je po drugi množični zastrupitvi delavk začela ponovno preiskovati vzroke nesreče, je dala VU nekaj nasvetov v zvezi s ponovno otvoritvijo tovarne. Med drugim je komisija mnenja, da bi se iz previdnosti ne smelo več zaposliti mladoletnih delavk. To pa je zelo ogorčilo vse delavke, ki iz lastnih izkušenj prav dobro vedo, da ne tičijo vzroki zastrupitev v mladoletnosti delavk, marveč povsem druge. Zaradi tega se bodo tudi odločno zoperstavile katerim koli odpustom.

Da bi olajšali potek pogajanj za rešitev spornega vprašanja odpustov v ladjedelnici Sv. Marka, so delavci v zadnjem trenutku sklenili, da začasno ukinejo dvodnevno stavko, ki bi se morala začeti preteklo soboto. Ker pa je vodstvo CRDA vztrajalo na svojem stališču, so stavkali v ponedeljek. Ravnateljstvu se je posrečilo in to z grožnjami, izsiljevanjem in moralnim pritiskom, mobilizirati neznatno število delavcev, ki so v ponedeljek odpluli z ladjo «Avgustus» v Benetke, kjer bodo dokončali ostala dela.

Te dni so se nadaljevala na Uradu za delo pogajanja med obema strankama. Stavljen je bil predlog, da se odpuščenim delavcem izplača razen predpisane odpravnine še posebna odškodnina v višini, ki bi vsaj delno zadostila najnujnejšim potrebam odpuščenih. Predstavniki delodajalcev so postavili svoje protipredloge glede posebne odškodnine, ki jih bodo sindikati natančno preučili.

Resnica o dodeljevanju stanovanj v Dolini

COMUNE DI SAN DORLIGO DELLA VALLE

OBČINA DOLINA

4204/51

FOND. 2/50
CORR. 876/51 6/ 12/ 51

3/ 12/ 1951

Assegnazione quartieri.

All'Istituto Autonomo per le Case Popolari

T r i e s t e

In riscontro alla nota sppra citata prego voler compiacersi prendere in esame la possibilita' di assegnare l'alloggio lasciato libero da Buzzan Carlo alla famiglia di Foraus Vincenzo, da San Dorligo No. 11, essendo la stessa tra tutti i richiedenti la piu' bisognevole di aiuto. Ad ovviare all'inconveniente della fedina penale del predetto si prega voler stipulare il contratto con la di lui moglie, la quale ha tutti i requisiti ad uopo richiesti.

In attesa di cortese favorevole riscontro

Il Sindaco:

accordato alloggio 4. 1. 1952

Dolinski titovci so pred časom zagnali velik hrup proti občinski upravi, češ da se ni pobrigala za pravilno dodelitev stanovanj v novih ljudskih hišah. «Primorski dnevnik» se je o tem na dolgo in široko razpisal, ne da bi bil o zadevi pravilno informiran. Trobil je, kot je to njegova navada, laži ter pri tem klevetal demokratično občinsko upravo. V zadnjem času so se temu trobljenju pridružili tudi belčki.

Vsem je znano, da si o dodeljevanju stanovanj v ljudskih hišah lasti monopol Ustanova za ljudske hiše in da ta po svoji mili volji jemlje v poštev predloge občinske uprave.

Občinska uprava v Dolini je pravočasno sestavila seznam družin, ki so stanovanja najboli potrebne ter ga naslovila na vodstvo že omenjene ustanove s posebnim priporočilom.

Fac-simile priporočila, ki ga je občinska uprava naslovila na Ustanovo za ljudske hiše (katerega posnetek priobčamo tu zgoraj) jasno potrjuje, kako se je občinska uprava brigala za družine, ki nujno potrebujejo primerno stanovanje. Ce je dobila družina Foraus stanovanje se je torej zahvaliti edino le občinski upravi in nikomu drugemu, niti županiku ne, kot to pravijo belčki.

Koncert v Sv. Barbari

Jutri, v nedeljo, 27. t.m. bo v **Sv. Barbari** že svoj čas napovedani pevsko glasbeni koncert, ki pa se ni vršil zaradi tehničnih ovir. Nastopita Ljudsko pevsko društvo (ex Rota) in mandolinisti PD «Ivan Cankar» iz Trsta. Pričetek ob 14.30. Sledi ples.

V ponedeljek 28. t. m. ob 20. uri bo v Kinu ob morju konferenca skladatelja Marija Zafreda, ki bo govoril o «Smeri sovjetske glasbe». Predavatelj bo izvajal na glasovirju odlomke iz skladb Soštakoviča, Prokofjeva in drugih sovjetskih skladateljev.

Za teden dni

Sobota 26. Polikarp (mla
Nedelja 27. Elvira
Ponedeljek 28. Leonida
Torek 29. Frančišek
Sreda 30. Savina
Četrtek 31. Janez Bosco
FEBRUAR
Petek 1. Brigida

* * *

ZGODOVINSKI DNEVNIK

28. 1. 1918 je Lenin podpisa kret o organizaciji dela kmečke Rdeče Armade.
29. 1. 1706 se je rodil Benj Franklin, ki je iznašel lovod.
31. 1. 1797 se je rodil veliki ponist Franc Schubert. je 19. 11. 1828.
1. 2. 1950 je začela v splošna stavka industri delavcev, ki je trajala 19.

RADIO ODDAJ

TRST II.
Val. dol. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvin 19. Pogovor z ženo - 21.30 melodije - lepi glasovi - Ples za konec tedna.

NEDELJA: 9.